

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

**Întimplări
in spațiul
interstelar**

**Cite ceva
despre caracter**

**Și ziua
(lunară) e un
sfetnic bun**

SFÎRSITUL UNEI ILUZII

Acum trei ani, la ședința inaugurală a Conferinței mondiale asupra tutunului și sănătății de la New York, fostul șef al Serviciului de Sănătate Publică din Statele Unite, dr. Luther Terry, își începea alocuțiunea cu aceste cuvinte: „Timpul incertitudinilor a trecut. Am atins un moment în care nu mai poate fi vreo îndoială că obiceiul fumatului înseamnă o ame-

nințare directă pentru sănătatea celui ce-l practică”. Nu mai există într-adevăr nici o îndoială că fumătorii de țigări mor mai devreme decât nefumătorii. Căci fără fumat, un mare procent de morți premature prin cancer pulmonar, bronșite și emfizeme pulmonare cronice sau prin tulburări cardiovasculare nu s-ar fi produs.

Documentar

SFÎRȘITUL UNEI ILUZII

Un amplu studiu comparativ, făcut recent de un grup de medici englezi, a pus și el în lumină legătura directă dintre fumat și cancerul pulmonar care în ultimii ani a luat, după opinia aceluiași specialiști, proporții de epidemie. Această concluzie este confirmată și de medici americani care, dorind să demonstreze nocivitatea fumului de țigară, au făcut, timp de mai mulți ani, experiențe pe animale.

● Bunicii fumători nu pot convinge

Ceea ce i-a condus pe specialiști spre concluzia atât de pregnant exprimată de dr. Luther Terry a fost o vastă muncă de investigare a problemei sub toate aspectele. Opinii similare au mai fost, de altfel, exprimate în ultima vreme în ne-numărate rânduri. Specialiști din diferite țări au publicat o sumedenie de lucrări în care — relatând experiențe, observații pe bolnavi și date statistice referitoare la sute de mii de inși — au dovedit marea nocivitate a fumatului, rolul acestuia în apariția unor boli grave. Și totuși mulți fumători, printre care și medici, refuză să le ia în serios, înclină să le considere exagerate. Și pentru că nu pot invoca în apărarea poziției lor argumente științifice, își sprijină părerile pe exemplul vreunui bunic sau al unui alt bătrîn care, spun ei, „a fumat din fragedă tinerețe pînă la adînci bătrînețe” și cu toate acestea a trăit pînă la șaptezeci de ani. „Cînd aud pentru a nu știu cîta oară de asemenea bunici — arăta într-un recent articol prof. F. Uglov din Leningrad — îmi amintesc de desele conflicte care se iscau în timpul ultimului război mondial între chirurghi și răniți: chirurgul insista pentru amputare, rănitul o refuza categoric. Cei mai mulți dintre acești răniți sfîrșeau tragic, dar erau și cazuri, e adevărat foarte rare, cînd viața biruia și fără intervenția chirurgului. Fericiții care scăpau astfel cu viață nu pierdeau apoi nici un prilej spre a vorbi despre „greșeala” pe care fusese cît pe ce s-o săvîrșească medicul și despre „izbinda” lor asupra medicinii. Aceste cazuri (deși, repetăm, foarte rare), sînt încă și acum comentate. Exemplul lor e transmis din generație în generație. Ceilalți 99 la sută, însă, care au murit pentru că n-au urmat sfatul medicilor, sînt de obicei dați uitării”.

În aceeași ordine de idei, în cursul unei recente consultări a opiniei publice engleze s-a vădit că din fiecare cinci fumători, patru cred că fumul în general — nu cel de țigară — și smogul ar constitui principala cauză a îmbolnăvirilor de cancer pulmonar. În plus, nouă din zece inși consultați consideră că atîta timp cît „specialiștii au în problema nocivității fumului de țigară păreri contradictorii” acuzațiile aduse tutunului n-ar avea o bază științifică.

Așa să fie însă? Pentru a stabili adevărul, să apelăm la cîteva statistici recente. În diverse țări — amintea prof. Uglov — au fost date publicității studii care au analizat cauza morții unui număr de 200 000 de bărbați. S-a văzut că în absolut toate cazurile mortalitatea la fumători a fost cu 58 la sută mai mare decît la nefumători, iar la fumătorii care au consumat zilnic mai mult de un pachet de țigări procentajul a fost de două ori mai mare. Alte multe studii, efectuate independent unele de altele, dovedesc fără putință de îndoială că în rîndul bolnavilor de cancer pulmonar numărul foștilor „fumători înrăiți” este incomparabil mai mare decît al celor care au fumat puțin, numai ocazional sau deloc. În sfîrșit, o seamă de studii au urmărit cauzele morții cîtorva milioane de oameni ținuți timp de mai mulți ani sub observație medicală. S-a stabilit astfel că probabilitatea îmbolnăvirii de cancer pulmonar sporește cu fiecare țigară adăugată „consumului” obișnuit. Conform altor date, culese de autori americani, rezultă că coeficientul mortalității determinate de cancerul pulmonar poate fi exprimat, la o populație de 100 000 de oameni, prin următoarele cifre: nefumători — 3,4, fumători care consumă zilnic mai puțin de o jumătate de pachet de țigări — 51,4, fumători care consumă între o ju-

mătate de pachet și un pachet pe zi — 144 și fumători care consumă zilnic peste 40 de țigări — 217.

Realitatea este, prin urmare, alta decît încearcă să o prezinte fumătorii. „Ei greșesc în toate afirmațiile lor” — subliniază un raport recent publicat de British Royal Medical College sub titlul „Fumatul și sănătatea în zilele noastre”. Raportul aduce dovezi incontestabile în favoarea unei afirmații mai vechi, care arăta că „pierderea înaintea de vreme a capacității de muncă și moartea survenită din cauza fumatului au luat proporții de epidemie”.

În ciuda tuturor dovezilor citate, cîțiva specialiști — din care același raport citează unsprezece — continuă totuși să neghe ceea ce statisticile demonstrează atât de elocvent. Aceste concepții au luat o atît de mare amploare încît semnatarii raportului au socotit de

a experiențelor cîinii deveneau agitați și începeau să urle dacă nu li se aducea la timp țigara.

În primul raport asupra acestor experiențe, întocmit în 1966, experimenterii au arătat că după 120 de zile, în care cîinii au fumat cîte 12 țigări pe zi, au putut observa la cinci din zece animale simptome de emfizem pulmonar. Animalele de control nu aveau asemenea simptome. Mai mult decît atît, dr. Auerbach a observat la cîinii „fumători” modificări precanceroase în celulele bronhiilor. Dar pentru că asemenea modificări nu puteau fi încă numite cancer, experiențele au continuat. Începînd din 1967 li s-a „permis” cîinilor să fumeze o perioadă mai lungă. Iar după doi ani dr. Auerbach a obținut rezultate greu de tăgăduit. De reținut că toți cîinii la care s-a constatat apariția cancerului fumaseră țigări fără filtru. În sfîrșit, să

arătat că în plămînj cancerul ia naștere prin inspirarea repetată a mai multor substanțe chimice, dar dintre acestea cel mai răspîndit este fumul de țigară. Dintr-o diagramă recentă rezultă că așa-numita mortalitate generală prin cancer a crescut mult după cel de al doilea război mondial, deși mortalitatea din cauza cancerelor de altă natură decît pulmonară a scăzut brusc. Nu-i greu de înțeles deci că vinovatul nr. 1 este cancerul pulmonar, care este astăzi mai frecvent.

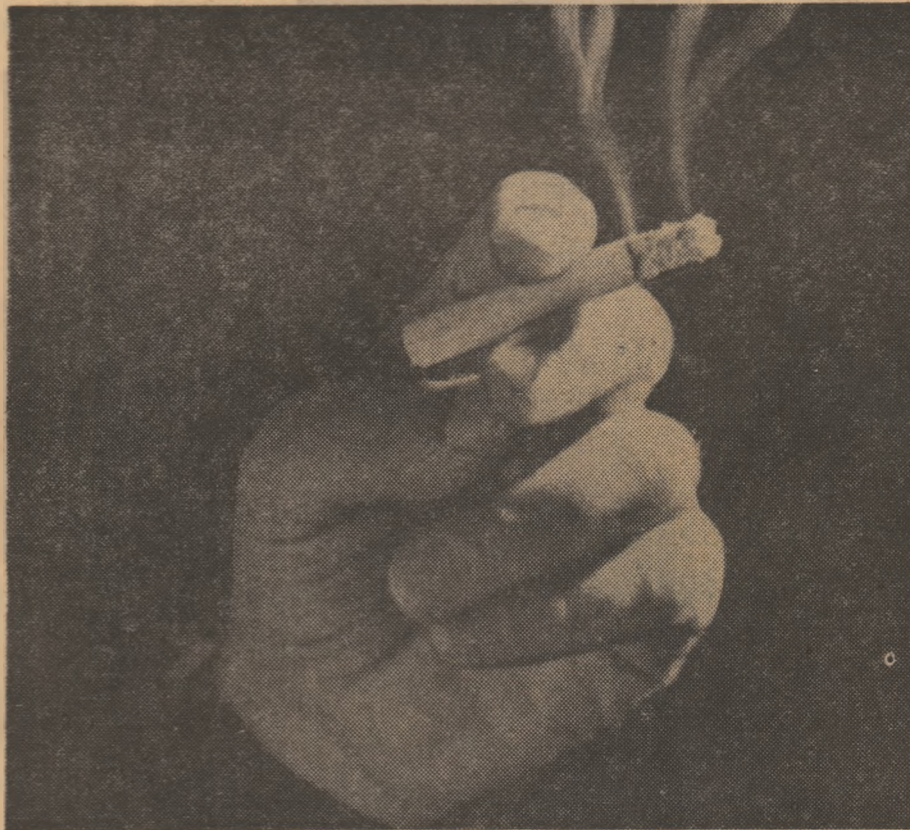
Specialiștii în materie nu cunosc încă modul în care apar primele modificări canceroase în plămîni. Lucrul nu-i de mirare, dacă ne amintim ce compoziție complexă are fumul de țigară. S-a stabilit, de pildă, că acest „cocteil” cuprinde aproape 1 000 de componente și, în același timp, că vinovată de cancerul pulmonar nu este nicotina, substanță care acționează asupra organismului și e principala cauză a pasiunii pentru tutun. Nicotina poate numai excita sau calma nervii în funcție de doza inspirată și de starea organismului celui ce fumează.

● Componentele ucigătoare

Dar fumul de țigară mai conține și alte substanțe despre care se știe cu precizie că provoacă cumplita boală fie direct prin substanțe cancerigene, fie indirect, înlesnind activitatea celor dintîi. Dintre aceste substanțe cancerigene cel mai primejdios este gudronul. Referindu-se la marea nocivitate a acestuia, prof. F. Uglov arăta recent că un kilogram de tutun, pe care un fumător îl consumă de obicei într-o lună, conține 70 miligrame de gudron. Plecînd de la această constatare, specialistul sovietic făcea un calcul din care rezulta că, în zece ani, prin căile respiratorii ale unui singur fumător trec mai mult de opt litri de gudron. Iar acțiunea nocivă a acestuia asupra organismului s-a vădit cum nu se poate mai limpede pe prilejul unor recente experiențe pe animale. Aplicînd, de pildă, gudron pe urechile unor iepuri de experiență, cercetătorii au observat că în unul la sută din cazuri pe locul respectiv au apărut, mai devreme sau mai tîrziu, tumori maligne. În același articol prof. Uglov preciza că gudronul exercită o acțiune nefastă asupra întregului organism al fumătorilor, dar mai cu seamă asupra plămînilor. Și își susținea afirmația cu următoarele constatări. Bronhiile unor fumători înrăiți care decedaseră din diverse motive aveau mucoasa total modificată, iar epiteliul degenerat; pe acest fond s-au descoperit la unii din ei forme incipiente de cancer pulmonar. La persoane nefumătoare de aceeași vîrstă nu s-au observat asemenea modificări. În sfîrșit, s-a constatat că plămîinii unui fumător prezintă la 50 de ani modificări pe care plămîinii nefumătorilor le vădesc abia la 70-80 de ani.

V. Denisov

(Continuare în numărul viitor)

datoria lor să analizeze fiecare observație critică și să dovedească totala ei nețemeinicie.

● Unde greșesc scepticii

Afirmația, mult invocată de fumători, că nici un cercetător n-a putut provoca vreodată artificial la animale cancer pulmonar nu mai corespunde astăzi realității. În momentul de față ea a început să sune fals. Și iată de ce. Deși rinofaringele animalelor este, după cum se știe, un filtru aproape ideal pentru fumul de țigară, un colectiv de cercetători americani a izbutit toamna trecută, folosind fum de țigară, să „crească” în laringele unor hîrciogi tumori canceroase tipice. Rezultate asemănătoare au obținut la cîinii dr. Auerbach și dr. Hammond, membri ai Societății americane de luptă împotriva cancerului. Dar pentru a fi mai convingători, să vedem mai amănunțit experiențele făcute de ultimii.

Doisprezece cîini au fost obligați timp de 21-30 de luni să „fumeze” zilnic cîte două pachete de țigări fără filtru. După scurgerea acestei perioade, experimenterii au putut constata la animalele tumori maligne asemănătoare cu unele forme de cancer pulmonar la om. Rezultatele amintite incununa o vastă activitate de cercetare începută încă în 1964. Prima serie de experiențe a fost făcută cu un lot de 20 de cîini de vîrstă din care 10 „fumători” și 10 „nefumători” — pentru control. După o scurtă perioadă de „obișnuire”, în care animalele tușeau uneori, aveau amețeli și senzație de vomă, treptat ele s-au obișnuit și fumatul le-a intrat în obicei. În a doua etapă

mai adăugăm că în tot cursul experiențelor cercetătorii au ținut sub observație alte două loturi de cîini din care unul alcătuit din animale care fumau și ele dar numai foarte rar, iar altul din animale care fumau numai țigări cu filtru. A mai existat, de asemenea, și un lot de control alcătuit din cîini nefumători. Rezultatele obținute la aceste loturi i-au îndreptățit pe experimenterii să afirme că fumatul ocazional și țigările cu filtru pot da și ele cancer, dar după o perioadă mai îndelungată.

Opinia, foarte răspîndită, că principala vinovată de cancerul pulmonar ar fi atmosfera poluată a fost și ea supusă de raportul britanic unei critici nîmicitoare. Argumentul hotărîtor folosit de semnatarii raportului este că, deși bărbații respiră același aer poluat și la fel de des ca femeile, cancerul pulmonar este mai frecvent la cei dintîi, despre care se știe că sînt mai învețerați fumători decît reprezentantele sexului frumos. Mai mult, s-a constatat că la femeile mame fumatul este cu atît mai primejdios cu cît fumul de țigară atacă și organismul copilului în stadiul uterin de dezvoltare, iar uneori poate chiar priva femeia de posibilitatea de a deveni mamă. În primii ani de viață mortalitatea copiilor născuți de mame fumătoare este mai mare decît a celor născuți de nefumătoare. Iepuroaice căroră li s-a administrat fum de țigară au născut puși morți în proporție de zece ori mai mare decît cele „nefumătoare”. Iar greutatea puilor născuți vii din mame fumătoare a fost eu 17 la sută mai mică decît greutatea normală.

Rezultatele unor cercetări medicale

Actualitatea
 actualitatea actualit
 actualitatea actualit
 actualitatea actualit
 actualitatea actualit
 actualitatea actualit
 actualitatea actualit

ANIVERSARE

În fiecare an, se știe, ziua de 23 februarie este sărbătorită în U.R.S.S. ca Ziua Armatei Sovietice. Reproducem din revista „Sputnik” câteva aspecte semnificative din viața armatei sovietice.

Atenție! Rachete strategice!...

Deasupra câmpului răsună chemarea unei sirene. O imensă rachetă strategică este îndreptată spre cer ca un fantastic creion. În câteva secunde ea va străbate mii de kilometri spre a lovi ținta de exercițiu.

În adăpost, la comanda „Foc”! operatorul apasă

un buton negru și în aceeași clipă se aprind câteva ecrane luminoase, care semnalează bransarea diverselor sisteme ale rachetei. Apoi se aprinde o ultimă inscripție și...

Se aude un bubuit teribil. O flacără eroitoare acoperă pentru o clipă rampa de lansare. Apoi para roșietică se transformă într-un nor negru și gros din care, săgeată de foc, racheta strategică zbură spre țintă. În câteva clipe atinge firmamentul și apoi se pierde în întinșurile albastre ale stratosferei.

Aparatele minuite de operatori combină electronica cu automatizarea. Ele permit controlarea și dirijarea operațiilor de lansare, precum și plasarea rachetei în poziție de luptă.

Racheta abia și-a început zborul vertiginos spre țintă, dar, pe pista nedădă și dreaptă, un tractor puternic remorchează o lungă platformă, alcătuită din câteva secțiuni, ce aduce o nouă rachetă, în întregime camuflată în container. Curînd ea va fi, la rîndul ei, înălțată pe rampa de lansare, care n-a avut încă timp să se răcească.

10 000 km deasupra oceanului

Zburăm de mai bine de șase ore. Bombardierul se depărtează tot mai mult de continent. Sub picioarele noastre se află carlinga în mișcare a aparatului, sub avion o masă de nori străbătuți de furtun, sub nori ghețurile veșnice ale Arcticii. Pe orizontul înnegurat lunecă,

parcă în imediata noastră apropiere, un soare palid și calm.

Bombardierul strategic are sute de aparate la bord. Ele văd pământul ascuns de nori și aud glasurile stațiilor de radio. Și totuși, fiecare zbor înseamnă zeci de ore de muncă colectivă, intensă și eficientă.

Căci nu numai condițiile de zbor, ci

și tehnica de pilotaj sînt neobișnuite. Aparatul e condus, în același timp, de doi piloți. La decolare, amîndoi ridică trenul de aterizare și amîndoi înclină concomitent avionul. Încît e nevoie nu numai de excelente reflexe, ci și de o perfectă sincronizare.

După ceas, pe Pămînt, e acum noaptea. Dar în stratosferă soarele strălucește. A avut tot timpul să facă ocolul Terrei de cînd bombardierul călătorește paralel cu el.

Avionul a făcut 10 000 de kilometri, dar mai are destul carburant nu numai spre a se înapoia la aeroport, ci spre a-și continua, la nevoie, încă multă vreme zborul.

Crucișătorul antisubmarin în acțiune

Un submarin atomic „inamic” este presupus a se afla în careul N. Echipajul crucișătorului anti-submarin are misiunea de a-l depista și a-l distrage.

Ridicînd valuri mari, crucișătorul se îndreaptă cu mare viteză spre zona pe care trebuie s-o cerceteze.

Comandantul e încrezător în reușita misiunii, căci mai are la activ misiuni similare. Cu prilejul unei lungi croaziere în Mediterana s-a putut convinge de calitățile navei sale. Aceasta își menține stabilitatea indiferent de capriciile mării.

Spre deosebire de alte nave de același tonaj, explică comandantul, crucișătorul meu e foarte ușor de manevrat. Atunci cînd trebuie să vindeze submarine, această calitate îi permite să desfășoare o vînașoare continuă, oricare ar fi manevrele țintei...

„Crucișătorul a intrat în zona de investigație. Acum e rîndul piloților să intre în acțiune. Unul după altul, elicopterele decolează de pe punte, plecînd în căutarea submarinului.

TRANSPORTURI

Ziua de miine a trenurilor

De cîtiva ani se vorbește despre o revoluție în căile ferate, pentru ca trenul să nu fie scos din uz de avion. Unul din principalii factori care vor contribui la realizarea revoluției va fi viteza sporită a trenurilor. În această direcție Uniunea Sovietică își propune ca peste cîtiva ani majoritatea trenurilor să circule cu 160 km pe oră, iar câteva trenuri electrice speciale — chiar cu 200 km pe oră.

În consecință Uzina de vagoane și Uzina electromecanică din Riga se ocupă de echipamentul electric, caroseria, mecanismul de rulare și instalația de frînare ale viitorului tren rapid. Prototipurile unor piese sînt gata, dar întregul tren este socotit a fi încă în stadiul de proiectare. Pentru a-i grăbi con-

Un nou tip de televizor : „Sevil-301” cu ecranul de 47 centimetri, produs la Baku.

strucția, s-a trecut la încercarea separată a prototipurilor pe măsură ce sînt fabricate. Încercarea este făcută pe o locomotivă-laborator înzestrată cu motor cu reacție, realizată la Kalinin. Toate elementele vagoanelor și locomotivelor de tip nou sînt supuse acolo probelor de viteză maximă. Specialiștii speră chiar să capete cu această ocazie indicații și pentru locomotivele unui viitor mai îndepărtat.

Dar în afară de sporirea vitezei trenurilor, specialiștii sovietici și-au fixat drept scop și scăderea prețului de cost al trenurilor aerodinamice rapide. Ei intenționează să scadă greutatea vagoanelor și să folosească materiale de construcție moderne. Locomotivele noilor trenuri electrice vor beneficia de comandă automată cu program. Mecanicului nu-i va rămîne decît să supravegheze aparatura. Pasagerii vor avea un confort sporit în compartimente, inclusiv o instalație de televiziune.

Printre problemele pe care le ridică noile trenuri se află și înlocuirea șinelor actuale cu altele noi, corespunzătoare unor viteze mari. De aceea super-presurile vor fi introduse mai întîi pe câteva linii principale: spre stațiunile din sudul țării și pe distanța Moscova-Leningrad. Trenul „Săgeata roșie” va străbate atunci cei 700 kilometri care despart cele două orașe în 4 ore în loc de 7 cît îi trebuie acum. Acest record este prevăzut pentru anii 1972-73.

PRODUSE NOI

Vom purta pulsare?

„Cea mai mare realizare a industriei ceasornicării de la inventarea, în China, a ceasului cu apă” — așa recomandă specialiștii „Pulsarul”, primul ceas în întregime electronic din lume. După cum se știe, ceasurile moderne au un sistem mecanic de afișare a orei bazat pe ace, care indică ora, minutele și secunde. O dată cu realizarea „Pulsarului”, mecanica fină va pierde și acest ultim bastion pe care-l deținea în industria ceasornicării, deoarece noul tip de ceas va fi de fapt... un ordinator programat să indice ora.

„Pulsarul” nu indică în permanen-

ță ora ci numai la comandă, deoarece înlocuirea afișajului mecanic pe bază de ace cu noul sistem electronic ridică problema unui mare consum de energie, problemă crucială în materie de ceasornicării electronice. Într-adevăr, dacă ceasul ar indica ora permanent prin sistemul electroluminos cu care este dotat, consumul de electricitate ar fi atît de mare, încît miniaturalele baterii montate în interiorul cutiei nu l-ar putea alimenta un an.

Spre a ajunge la această durată de viață, indispensabilă în cazul unei exploatare comerciale, constructorii „Pulsarului” au conceput în așa fel sistemul încît, în mod obișnuit, cadranul indicator rămîne obscur. El nu se aprinde pentru a arăta ora decît la ordinea transmisă de posesor prin apăsarea unui buton. Mulțumită acestei soluții, consumul de electricitate este considerabil redus, iar bateriile își prelungește viața pînă la un an, după care sînt înlocuite.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Mere... gazate

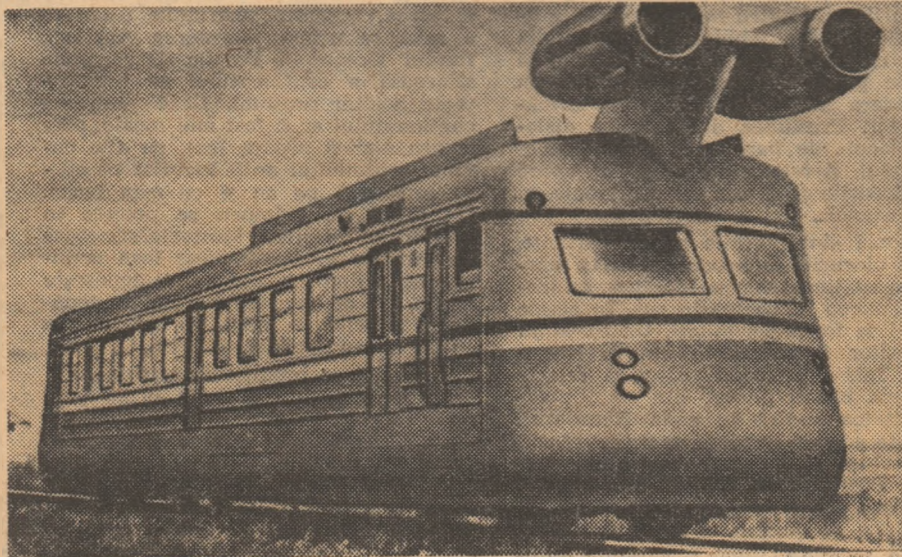
Dintre cele circa 2 000 de varietăți de mere existente azi în lume numai cîteva zeci rezistă la o păstrare mai îndelungată. Căci omul, care a știut să îmbogățească planeta noastră cu tot soiul de pomi, n-a învățat nici pînă azi să utilizeze integral, în adevărată accepție a cuvîntului, roadele muncii sale.

Au fost imaginate, desigur, multe metode de păstrare a recoltelor: prin înghețare, conservare, uscarea etc. Dar toate au cîte un neajuns. Dacă izbutesc să mențină proprietățile nutritive ale legumelor și fructelor, de pildă, ele le fac în schimb să-și piardă gustul sau aroma. Cum ar putea fi, însă, păstrate și unele și celelalte?

Se știe că un fruct nu moare chiar în momentul cînd este rupt din pom, ci mai trăiește o vreme. În țesuturile lui se petrec fenomene chimice și biologice, similare cu acelea din plantele vii. Fructul respiră, „înghițînd” oxigen și eliminînd bioxid de carbon. Prin urmare, cu cît condițiile vor fi mai favorabile, cu atît fructul va muri mai repede, cu alte cuvinte se va strica.

Activitatea fermenților vitali ai plantelor depinde de cantitatea de bioxid de carbon din aer. Modificînd conținutul acestuia, putem influența deci și activitatea vitală a fructului. Dacă fructele ar fi plasate într-o magazie ermetică, în cursul conservării compoziția gazelor s-ar reglementa independent, datorită respirației, alimentării și altor procese de schimb din fructe. Dar menținerea etanșității ideale a unui depozit este un lucru dificil.

Un grup de cercetători de la Institutul de gaze din Ucraina a ales, de aceea, altă cale. A realizat un generator care creează mediul gazos necesar prin arderea unui gaz natural ieftin. Metoda a fost utilizată pentru prima oară la păstrarea fructelor într-un depozit din orașul Oriol. Merele depozitate în septembrie, deși nu fuseseră în prealabil selecționate, au rezistat pînă în aprilie inclusiv. Prin urmare, mai bine de o jumătate de an. Cîteva kilograme din acest lot de mere au fost apoi transportate la Kiev pentru probă. Fructele erau proaspete și aromate.

Locomotiva laborator.

ÎNTÎLNIRI CU DIAVOLUL

(III)

Fenomenele „reci” din adîncuri

În principiu, erupția unui vulcan poate fi prevăzută. Dar...

Erupțiile nu se produc brusc. Ele sînt etapa finală a unui proces destul de îndelungat. Un diagnostic precoce este însoțit de dificultăți; trebuie efectuate observații continue. Lîngă craterele vulcanilor care se deșteaptă trebuie instalată aparatura necesară. Dacă vulcanul începe să se comporte suspect, la „căpătîiul” lui trebuie chemați urgent, ca la un bolnav grav, consultanți.

Îmi amintesc că în momentul cînd am sosit la poalele vulcanului din Costa Rica, peisajul din preajmă aducea, prin paloarea-i cadaverică, cu un peisaj selenar: totul era acoperit cu un strat de cenușă. În anotimpul uscat cenușa nu-i periculoasă. Dar în timpul ploilor ea formează cumplite torente mocirloase — „lahari” — care mătură totul în cale. În primul rînd trebuia, însă, să stabilim dacă vulcanul nu va începe să zvîrle pe neașteptate lavă. Căci un asemenea monstru poate erupe multă vreme lent, apoi deodată să înceapă a scuipa lavă cu o forță distrugătoare.

Să ne amintim de Pompei. Vezuviul a zvîrjit lavă timp de cîteva ore înainte de catastrofă, dar locuitorii de la poalele vulcanului n-au dat atenția cuvenită fenomenului, cu care se obișnuiseră de mult. Fulgătorul cataclism l-a luat prin surprindere... Sau un alt exemplu. Vulcanul Mont Pelé din Martinica a scos trîmbe de fum timp de cinci luni. Locuitorii orașului Saint Pierre se deprinseseră cu acest lucru dar brusc, la 8 mai 1902, din crater au început să se reverse „nori de flăcări”, care au acoperit într-o clipă orașul. Catastrofa s-a soldat cu 20.000 de victime...

De altfel, asemenea surprize neplăcute se pot întîmpla și în alte regiuni „inofensive” la prima vedere. Mă refer la zonele cu vulcani stinși. În cei 25 de ani de cînd cutreier cratere am ajuns la concluzia că nu există vulcani stinși definitiv. Sînt numai vulcani adormiți, care se pot trezi în orice moment. Îmi amintesc că odată am fost întrebat în glumă pe cînd să ne așteptăm la erupții în Masivul Central din Franța. Și am răspuns: poate mline, poate peste o mie de ani. Căci nu de mult, în insula Tristan da Cunha a erupt, de pildă, un vulcan care nu mai dăduse nici un semn de viață de 1800 de ani. Toți locuitorii au trebuit evacuați. Prevederea certă a producerii unui cataclism cuprinde un vast cerc de probleme, de care se ocupă acum grupul franco-italian pe care îl conduc.

În ultimii ani, „biroul nostru de lucru” este Etna. E un vulcan foarte comod. În două-trei ore ajung de la Paris pînă la poalele lui. O șosea asfaltată duce pînă aproape în vîrf, lucru foarte important pentru un vulcanolog sexagenar. Esențial este însă că vulcanul se află într-o continuă activitate. Ultima mare erupție a fost în 1964. Cel mai important obiectiv al cercetărilor noastre îl constituie gazele. Întrucît ele vestesc erupțiile, studierea compoziției lor contribuie la stabilirea momentului cînd urmează să fie tras „primul semnal” de alarmă.

„Am mai văzut așa ceva...”

La Hiroshima”

Evident, în cazul vulcanilor avem de-a face cu un „fenomen fierbinte” al vieții telurice, care poate fi, ca să spun așa, pipăit și mirosit. Dar există și un fenomen „rece” — nu mai puțin catastrofal — care nu este încă accesibil organelor noastre de simț înainte de a se declanșa. E vorba de cutremure.

Cea mai importantă cauză a celor mai multe cutremure (și în fiecare an au loc sute de mii) este — după părere-

rea mea — deplasarea continentelor. Există o ipoteză care afirmă că acum 150 milioane de ani actualele continente, care atunci constituiau un bloc monolit, au început să plutească. La un moment dat, între America și actuala Europă s-a produs prima fisură. Evident, la început a fost strîmță, de numai cîteva metri. Dar sub influența unei fantastice presiuni de jos, din adîncul Pămîntului, blocurile de scoarță terestră care purtau continentele s-au despărțat tot mai mult. Cea dintîi fisură s-a transformat în Oceanul Atlantic. La rîndul ei, Africa a fost despărțită de Europa prin Marea Mediterană, iar Peninsula Arabă s-a separat de Africa Orientală.

Sub stratul subțire al scoarței terestre se află straturi cu o grosime de

Acest fenomen poate fi observat acum lîngă coasta estică a Chinei. Foarte frecvente în Kurile și insulele nipone, cutremurele se produc acolo aproape de suprafața Terrei. Apoi, pe măsură ce înaintăm spre vest, spre mijlocul continentului, cutremurele au loc la adîncimi din ce în ce mai mari. Seismologii deosebesc de aceea trei tipuri de cutremure: superficiale (de la 0 la 70 kilometri adîncime), mijlocii (de la 70 la 300 kilometri) și de adîncime (la peste 300 kilometri). Așadar, începînd aproape de suprafață în insulele Kurile și Japoneze, cutremurele înaintază treptat pînă la adîncimi de 720 kilometri în China centrală.

În mai 1970, în Peru s-a produs cumplita catastrofă care a zguduit întreaga lume. În mai puțin de un minut și-au

Diavolul s-a dezlănțuit.

mii de kilometri de substanță cu proprietăți care ne sînt prea puțin cunoscute. Această zonă are curenții ei orizontali și verticali, fluxurile și refluxurile ei. Pentru moment, însă, mijloacele noastre tehnice nu pot studia încă exhaustiv legile care guvernează aceste procese. Deocamdată le putem considera numai în funcție de urmările lor. Presiunea din interior dislocă blocuri de bazalt de pe fundul oceanului. Acestea, la rîndul lor, apasă pe blocurile de granit ale continentelor. Și atunci...

Atunci sînt posibile cîteva variante. Dacă blocurile se ciocnesc frontal, marginile continentelor se încrețesc ca hîrtia și încep să lungească în sus. În aceste locuri se formează munți. Un exemplu edificator îl constituie munții Himalaya. Într-o perioadă geologică relativ recentă, blocul „Asia” și-a stabilit extremitatea sudică în zona Himalayei. Dar de această zonă s-a apropiat blocul „India” și a început să preseze țărîmul. Presiunea a ridicat mușea tot mai sus, însoțind procesul formării munților de puternice cutremure. Sau o altă variantă: fundul oceanic lungecă sub extremitatea unui bloc continental și sub greutatea acestuia cade în adînc.

pierdut viața 60.000 de oameni. După părerea mea, cutremurul s-a produs din pricina deplasării continentelor. Asupra țărîmului vestic al Americii de Sud presează, boțindu-i marginile (ceea ce a avut ca urmare formarea Anzilor), fundul Oceanului Pacific. Dar zona stîncoasă a continentului se împotrivesc acestei presiuni. Dacă mușea continentului ar fi fost mai moale, presiunea s-ar fi produs lent, cu alte cuvinte continentul ar fi înaintat cu cîteva milimetri pe an și cu asta basta. Un astfel de fenomen se petrece în California, de pildă. Masivele stîncose ale Anzilor se împotrivesc însă presiunii atîta timp cît aceasta nu depășește limita lor de rezistență. Cînd o depășește, stîncile se mișcă brusc, uneori cu un metru deodată.

Și atunci se produce catastrofa...

La 31 mai 1970 deci, în urma unei dislocări bruște a unui bloc stîncos din vîrfurile muntelui Huascarán (6768 m) din Anzi, o limbă de gheață s-a desprins de la locul ei și s-a prăbușit în lacul Llanguanuco. Imaginați-vă că ați arunca o bucătică de zahăr într-o ceașcă de cafea; lichidul s-ar împrăștia pe fața de masă. La fel s-a întîmplat și cu lacul amintit — din care

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

s-a revărsat un torent de apă, pietre și noroi cu un volum de circa 50 milioane de m³, care s-a abătut, cu o viteză de 370 kilometri pe oră, asupra orașului Yungai. În mai puțin de un minut, orașul (cu 23.000 de locuitori) a fost total acoperit de apă. După alte șapte minute torentul a umplut pînă sus toată valea Santa. Cînd la fața locului au sosit echipele de salvare, după un raid deasupra zonei calamitate, un colonel din serviciul sanitar american a exclamat: „Am mai văzut așa ceva — La Hiroshima”.

Cu zece ani înainte, o catastrofă similară s-a produs în Chile. Încă de pe atunci era evident că dezastrul avea să se repete. Dar putea oare prevedea cineva — măcar cu aproximație — zona în care avea să se producă următoarea deplasare? Căci scoarța terestră explodează în punctul cel mai slab. În Chile, de pildă, cutremurul se produse pe mușea continentului. Iar în Peru, relativ departe de țărîm. Stabilirea eventualelor zone primejdioase reclamă complexe cercetări geologice și seismice.

Că mai fierbinte punct de pe glob

America de Sud și Africa se depărtează, după o sumă de calcule, cu trei centimetri pe an. Dar continentele se și ridică și se lasă. Olanda, bunăoară, se afundă în mare cu un milimetru pe an. În schimb nordul Scandinaviei se ridică anual cu 10 milimetri. Ridicările și coborîrile sînt mult mai ușor de măsurat, încît mobilitatea verticală a continentelor nu mai este de mult pusă la îndoială. În ce privește, însă, deplasările orizontale, date exacte vor fi obținute abia după ce vor fi comparate fotografiile realizate cu ajutorul sateliților artificiali. Cosmosul ne va da astfel posibilitatea să stabilim direcția curenților în adîncurile Terrei. În același scop lucrăm de cîteva ani în deșertul Danakil.

Această fișie de pămînt de la hotarul dintre Etiopia și Somalia este cel mai fierbinte punct de pe glob. În prima iarnă cînd am survolat cu un mic avion această regiune, spre a găsi un loc pentru instalarea taberei, înainte de a ateriza pilotul a privit mercurul din termometrul aflat dincolo de bord: acesta arăta + 53 grade. „Nu, n-am să pot ateriza aici, mi-a spus el. Roțile n-au să reziste”. Și totuși am aterizat.

La Danakil sau Afar, cum îi spun băștinașii, se întretaie trei mari rupături ale scoarței terestre. Marea Roșie s-a format relativ recent. Țărîmurile ei se întind aproape paralele, sugerînd parcă direcția viitoarei deplasări a Peninsulei Arabe și anume spre nord-est. Apoi Africa răsăriteană se desprinde de restul continentului negru pe linia marilor lacuri: Rudolf, Albert, Tana-Nyika, Nyasa, lacuri care s-au format cînd apa a umplut faliile ivite în scoarța terestră. Așa încît, într-un viitor ce nu poate fi precizat, Africa răsăriteană va deveni, conform multor prognoze, un continent independent.

Într-o epocă geologică nu prea depărtată actualul Afar era golf al Mării Roșii. Sub presiunea blocurilor tectonice vecine, fundul golfului s-a ridicat puțin. În felul acesta apa mării a fost blocată la marginea continentului de un lanț vulcanic de mică înălțime. Treptat, ea s-a evaporat, iar sarea s-a depus. Grosimea stratului de sare atinge aci trei-cinci kilometri.

Repet, pînă la prima expediție în Afar toate acestea erau prezumții. Dar în 1967 am pornit spre deșert.

Cu o mie de ani înaintea erei noastre, în timpul legendarei regine din Saba, în această regiune se extrăgea sare care apoi era transportată cu cămile

(Continuare în pag. 11-a)

CINEMA

Și era seară,
și era dimineață...

La „Mosfilm” se ecranizează piesa lui Boris Lavrenev „Ruptura”, un titlu important în dramaturgia sovietică. Scrisă în 1928, „Ruptura” evocă, într-un ritm tensionat, aventuros, un moment din anii furtunoși ai revoluției.

Pe crucișătorul „Zarea”, trecut de partea revoluției, se pune la cale un complot. În timp ce nava aștepta de la Comandamentul Central al Flotei Mării

Elena Solovei

Baltice ordinul de a veni în ajutorul muncitorilor din Petrograd și a lua parte la asaltul Palatului de iarnă (la baza piesei stă istoria legendarei „Aurora”) cîțiva ofițeri în frunte cu locotenentul Staube, hotărînd să arunce crucișătorul în aer. Grație intervenției fiicei comandantului, căpitanul Bersenev, și vigilenței marinarului bolșevic Godunov, complotul este însă descoperit și catastrofa preintîmpinată. În finalul piesei, înlocuind vechiul pavilion cu stindardul roșu al revoluției, crucișătorul „Zarea” pornește cu toată viteza „să rupă pe veci friul burghez”.

Tema revoluției proletare este una din coordonatele permanente ale cinematografiei sovietice. Cineaștii se întorc mereu la ea ca la un izvor de apă vie de la care se trage totul.

Așa concep filmul (care se va numi „Și era seară, și era dimineață...”) și regizorul A. Saltikov și scenaristul E. Volodarski, mergînd pe firul principal al piesei lui Lavrenev. Spiritul revoluționar, care a transformat masele de robi în creatori liberi, constituie ideea centrală a filmului. Dar, bineînțeles, autorii nu se mulțumesc să transpună ai domo litera piesei. Ei aspiră către o interpretare de sine stătătoare, creatoare a dramei.

În timp ce Lavrenev a urmărit să concentreze și să evocă într-o formă generalizată forțele în plin elan ale revoluției, autorii ecranizării și-au propus

arta
a arta arta a.
a arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta :

nu numai să dea o imagine generală, ci să studieze de aproape, atent, fiecare caracter, particularitățile lui, precum și procesul care îl poate aduce pe un om pe făgașul revoluției sau, dimpotrivă, îl aruncă peste bord.

Alexei Saltikov și-a alcătuit o distribuție solidă. Mihail Golubovici, Boris Kudreavțev, Iuri Kamornii, Iuri Solomin, Boris Hmelnițki și alți bărbați volnici înconjoară două fături feminine pline de grație și gingășie, dar la o adică nu chiar ațit de slabe: Svetlana Jgun și Elena Solovei.

PROFIL

Idolul (ne) modern
care a scris

„Milord”

Georges Moustaki, cîntărețul ațit de la modă azi în Franța (și nu numai în Franța) n-are totuși nimic de idol modern. Cu silueta lui înaltă și subțire, cu părul abundent și barba înspicată, cu zîmbetu-i bun și melancolic, pare mai curînd un visător, un romantic anacronic. Sala îl ascultă după chipul și asemănarea lui : într-o liniște de catedrală. Dar altfel nici n-ar putea fi auzit, dat fiind că Moustaki cîntă de parcă s-ar confesa : domol, cu ochii închiși, gînditor. S-ar spune că se crede tot sub palmierii natali, povestind prietenilor, în inserarea meridională, despre un străin ciudat, semănînd izbitor cu un păstor grec, care a bătut lumea în lung și în lat și s-a trezit departe de țară, într-un loc necunoscut și zgometos. Străinul a învățat să rabde totul în tăcere și să se mulțumească cu puțin. Sufletul lui are puține șanse de mintuire, fiindcă — ceasul rău ! — omul a mai și greșit. Dar să știe toți că inima lui este credincioasă dragostei și-i va fi pină se va contopi cu veșnicia.

Toate cîntecele lui Moustaki sună de parcă artistul ar vorbi despre sine. Vocea-i surdă și puțin răgușită, cu un fel de sfială (de mult uitată), spune despre „Singurătatea” care-l urmărește pas cu pas : „Se fine de mine ca o umbră. Să mă răzvrătesc, să mă resemnez ? Ce să fac ?”

Cîntecele lui Moustaki au o mare puritate sufletească, un climat de sinceritate increzătoare care îi prinde pe ascultători în căldura lui și îi ține acolo pînă cînd se stinge și ultimul sunet.

După ce își termină programul, Moustaki — purtînd aceeași haină studentească de velur puțin uzată, cu ghitară de-a curmezișul pieptului — are un fel de a se retrage în colțul scenei, de parcă ar fi la o răspîntie și n-ar ști încotro s-o apuce, de parcă ar colinda o terasă pariziană după alta.

Artistul a făcut de toate la viața lui : a cîntat pe stradă, a servit în cafenele și baruri, a vîndut cărți. Venit în Franța din Alexandria Egiptului, tînărul grec de 17 ani a încercat multe meserii și numai în clipele de răgaz își îngăduia să cînte și să compună. Cîntecele lui plăceau, uneori era invitat să cînte pe la cluburile de tineret. Cu un astfel de prilej l-a auzit muzicianul Henri Crollat și l-a adus în casa neuitatei Edith Piaf, unde Moustaki a fost primit cu bunăvoință și interes. Compozitorul ambulant a scris pentru marea cîntăreață cîntecul „Milord” care a avut un succes imens. După cîteva zile îl cînta întreg Parisul, discurile l-au răs-pîndit în toată lumea. Și totuși autorul a rămas un necunoscut. Moustaki a scris apoi pentru Tino Rossi, Barbara, Henri Salvador, Serge Reggiani, Yves Montand. A semnat muzica filmelor „Timp pentru a trăi”, „Logodnica piratului”, „Invitatul”, a pus pe note frumosul poem al lui Paul Verlaine „Gaspard”.

Acum, însă, în sfîrșit, Moustaki scrie pentru Moustaki. Ce mult a dorit să-și interpreteze propriile-i cîntece ! Măcar și așa, fără voce, fără strălucire scenică, dar să le cînte, să le șopiească uneori. Cîntecele lui au prins, însă, aripi și zboară la depărtări din ce în ce mai mari. Frumosul, melancolicul „Străin” („Le mêtèque”) a devenit slagăr, iar autorul lui un idol al estradei franceze. Chipul lui hirsut, tipic meridional, este astăzi familiar.

Dar gloria nu l-a schimbat pe Moustaki. A rămas același nedespărțit de ghitară lui (are trei : cea mai scumpă, la figurat, este cea dăruită de Edith Piaf ; cea mai scumpă, la propriu, e o minunăție cu douăsprezece corzi), de jacheta de velur și de motocicletă lui pe care o conduce brav prin aglomerația pariziană.

Într-o zi a venit la el un ziarist și, văzînd că Moustaki își notase progra-

Iluzionistul la estradă.

mul zilei cu creta pe oglindă, de unde, pe măsură ce îndeplinea punctele, le ștergea cu o cîrpă, șocat în genere de dezordinea boemă din locuința artistului, i-a spus cu reproș :

— Domnule Moustaki, vă dați seama că acum sînteți o stea a music-hall-ului ?

La care Georges Moustaki, respingînd cu mîna atributul ațit de străin lui, a răspuns biblic :

— Nu eu am spus-o !

R. Izmailova

INTERVIU

Unchiul nostru
al tuturor

Andrei Mihalkov-Koncealovski este tînăr și ca vîrstă și ca experiență. A scris întii un admirabil scenariu din care alt tînăr Andrei, Tarkovski, a făcut un admirabil film : „Copilăria lui Ivan”. Apoi au scris împreună scenariul pentru „Andrei Rubliov”, după care Mihalkov-Koncealovski a început să lu-

Unchiul Vanea (Innokenti Smoktunovski) și doctorul Astrov (Serghei Bondarciuk).

creze pe cont propriu. Primul lui film, „Primul învățător”, ecranizare după Cinghiz Aitmatov, l-a situat de la început printre creatorii autentici. Următorul, „Un cuib de nobili”, ecranizare după Turghenev, i-a întărit poziția, deși (sau poate tocmai de aceea) optica lui foarte personală asupra acestei opere clasice a iscat o nesfîrșită controversă. Al treilea film este și el o ecranizare după un autor celebru : Cehov, și o piesă celebră : „Unchiul Vanea”, unchiul nostru al tuturor — cum spunea un mare iubitor al operei cehoviene. Rolul titlular este interpretat de Innokenti Smoktunovski.

— Este, dacă nu mă înșel, prima dumneavoastră întîlnire cu dramaturgia cehoviană.

— Nu chiar. Prima oară l-am jucat pe Cehov la școală, la cercul nostru de artă dramatică. Alesesem vodevilurile „Jubileul” și „Cerere în căsătorie”, iar mie mi se dăduseră rolurile Șipucin și Lomov. Dar debutul meu a fost un eșec

rușinos. Vădînd o totală lipsă de înțelegere rideam acolo unde trebuia să plîng și vărsam lacrimi cînd trebuia să rîd. Această tristă experiență m-a îndepărtat de Cehov preț de vreo treizeci de ani.

Bineînțeles, glumesc. Dar dacă e să vorbim serios, țin să subliniez că de mult nu m-a mai mulțumit ațita un rol, ca acesta. Probabil că nu există actor care să nu vrea să joace Cehov. Iar lucrul e cu ațit mai interesant cînd ai alături oameni talentați ca regizorul Andrei Mihalkov-Koncealovski.

— Vizlunile dumneavoastră asupra unchiului Vanea au coincis ?

— Nu. Fiecare a găsit alte căi de contact cu rolul. Dar deosebirea de vederi a dus nu la contradicții, ci la sinteză și, cred eu, a îmbogățit astfel modul de tratare a unuia dintre cele mai interesante personaje cehoviene.

— Cine este unchiul Vanea ?

— Gîndind la personaj cu textul piesei în mînă și pe platou, mi-am pus adesea această întrebare. Cine este unchiul Vanea ? Ar fi putut el deveni un Schopenhauer sau un Dostoevski ? Era un om inteligent, înzestrat, energic, cinstit, cu suflet bogat și generos, harnic. Și totuși și-a ratat viața, pentru că se ocupa mereu de alții, se devota altora, era mereu o treaptă spre succesul altora, uitînd de sine.

Ori poate că vorbele lui ambițioase nu erau decît dorinți refulate, un fel de a se minți, de a-și liniști conștiința în amurgul vieții ? Cine știe ? E foarte important însă să găsec răspunsul la această întrebare, întrucît el cuprinde una din principalele probleme ale filmului : destinul talentului.

V. Sinelnikov

REFLECTOR

● Marcello Mastroianni a simțit pe propria-i piele, sau mai bine zis pe propriu-i păr, adevărul aserțiunii că arta cere sacrificii. Pentru rolul titular din „Scipio Africanul” a trebuit să-și radă ca în palmă creștetul capului. Pentru că, se știe, Scipio era un om serios, înțelepțit de experiența vieții și ca orice înțelept care se respectă, destul de chel...

● Louis de Funès din nou jandarm. De astă dată, într-o „Baladă despre jandarm”. O baladă, bineînțeles, veselă.

● Leopoldo Torre Nilson, regizor argentinian în plină afirmare mondială, lucrează la un ciclu de filme despre marii bărbați ai patriei lui. Cel dinții se va numi „Pămîntul înarmat” și va fi consacrat generalului San Martin.

● Federico Fellini va da în martie primul tur de manivelă la un nou film despre care, bineînțeles, nu se știe nimic altceva decît că se va intitula „Roma”.

● Alfred Hitchcock a revenit temporar englez. El s-a înapoiat în Anglia din motive cinematografice. Noul lui film, „Nebunul” va fi povestea unui maniac care a terorizat țara în timpul celui de al doilea război mondial.

tehnica
tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

În mod logic deci, la analiza cu raze X, alături de lapislazuli ar fi trebuit să se afle ipsos și nu sulfat de calciu. Examinând însă mai atent curbele de echilibru între diversele varietăți de sulfat de calciu și vaporii de apă, cercetătorii au constatat că transformarea ipsosului în sulfat de calciu e foarte posibilă începând de la 60°, cu condiția ca atmosfera să fie perfect uscată. Or, numai de uscăciune și temperaturi ridicate nu duce lipsă Egiptul. Încît nu-i greu de presupus că culorile au pătruns ușor în tencuiala proaspătă, fiind astfel protejate de un strat subțire de sulfat de calciu foarte dur, transparent și insolubil. Se pare că tehnici similare au fost de altfel utilizate în țara noastră, la zidurile exterioare ale celebrelor minăstiri din Moldova. Aici însă, atmosfera umeză, lipsa unei călduri constante au deteriorat aceste opere de artă. Numai albastrul lapislazuli reușește să reziste la asaltul timpului.

ASTRONAUTICĂ

Și ziua (lunară)
e un sfetnic bun

Zilele trecute, Centrul sovietic pentru legături cosmice la mari distanțe a comunicat că „Lunohod-1” străbătuse pînă atunci pe suprafața Lunii 5 228 metri. Călătoria selenară continuă. Din marile volum de informații transmise pînă acum de aparatul lunar, specialiștii sovietici au dat publicității o sumă de date care caracterizează activitatea sa din primele patru zile selenare. Spicuum câteva.

● Au fost executate ridicări topografice liniare într-o zonă cu o lungime de 3 600 de metri și o lățime de 150 metri. S-au obținut astfel imagini stereoscopice ale mai multor cratere care îngăduie acum studierea structurii lor. Pantele exterioare ale craterelor s-au dovedit toate mici, avînd rareori o înclinație de cîteva grade.

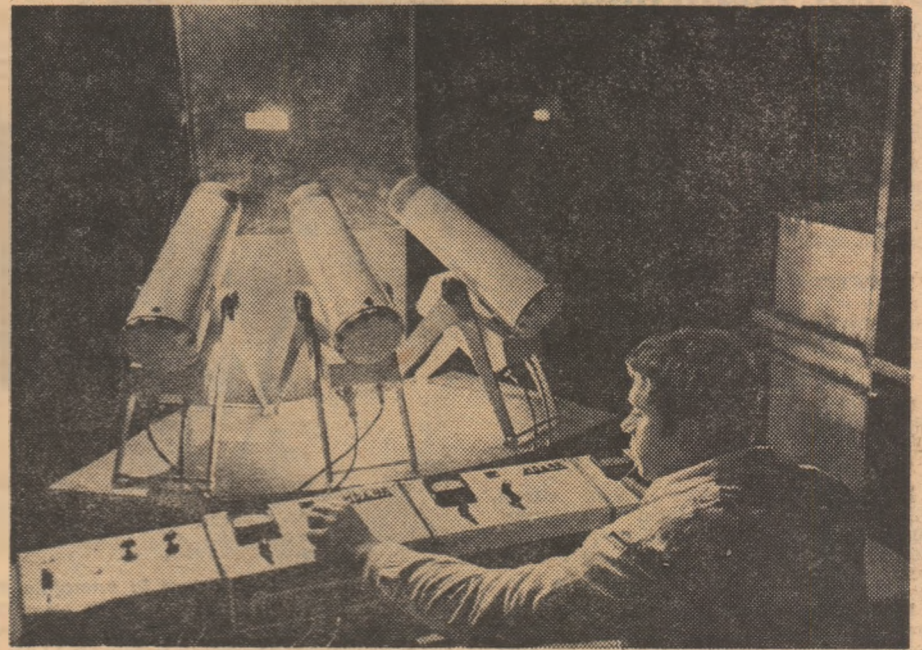
● Cele mai frecvente elemente ale peisajului lunar sînt crateretele, gropile mici și pietrele de diverse dimensiuni. Pietricele mici există pretutindeni, dar pietre mai mari numai în preajma craterelor.

Prima brazdă trasă de „Lunohod-1” în solul selenar. Fotografia a fost transmisă la 17 noiembrie 1970.

● Studiind morfologia generală a zonei Mării Ploilor și ținînd seama de natura stratului afinat de la suprafață și de răspîndirea în această zonă a craterelor și pietrelor, specialiștii sovietici au conchis că ea ar avea multe laturi comune cu alte zone marine de pe Lună, ceea ce înseamnă că formarea și evoluția suprafeței selenare s-ar fi desfășurat după aceleași legi.

● Printre crateretele mici predomină cele cu forme aplatizate; numărul craterelor pietroase, de dată mai recentă, cu forme de relief precise este foarte mare. De unde rezultă că procesul de formare a craterelor de pe suprafața Lunii a cuprins o perioadă foarte lungă și că forma lor se schimbă cu

Experiința de radioscopie a metodelor în fuziune. (Institutul de termolizică din Siberia)
Foto: A. Zubov (A.P.N.)

vîrsta în sensul atenuării contururilor lor.

● Analiza rapidă a compoziției solului lunar pe traseul aparatului „Lunohod-1” este făcută cu ajutorul aparatului spectrometric „Rima”. Sursa de izotopi de la bordul lunamobilului iradiază sectorul cercetat și provoacă drept răspuns iradierea Roentgen a atomilor unor elemente din componența solului selenar. În cursul primelor trei zile selenare a fost astfel aflată compoziția chimică a solului în 14 locuri diferite. Solul conține, conform datelor prelucrate preliminar, aluminiu, calciu, siliciu, fier, magneziu, titan și alte elemente.

● Proprietățile fizico-mecanice ale solului au fost studiate după imaginea urmelor lăsate de roțile aparatului autopropulsat. A rezultat că solul de pe traseul lunamobilului este alcătuit dintr-o materie cu granulație fină care amintește de nisipul vulcanic.

● Proprietățile mecanice ale solului pe traseul lunamobilului se deosebesc de la o zonă la alta. Capacitatea portantă variază între 0,2 și 1,1 kilograme pe centimetrul pătrat.

● Din prelucrarea preliminară a datelor culese de telescopul Roentgen transportat de „Lunohod-1” pe astrul nopții, și care a iradiat regiuni din

CHIMIE

Mătasea
de sticlă

Pînă acum două decenii sticla părea indispensabilă în viața noastră de toate zilele. Un rol tot atît de important juca de altfel și în construcții, ca simplu geam sau ca securit, ca placaj pentru fațade sau alt element structural.

Între timp materialele plastice au intrat în producția de masă. După patru milenii de existență se părea că sticla își va pierde rînd pe rînd toate pozițiile. Dar, pe tăcute, vechiului material i s-au deschis perspective noi. Și nu este exagerată afirmația că cercetarea științifică a sticlei a făcut o cotitură hotărîtoare. Specialiștii sovietici vorbesc chiar despre o nouă eră a sticlei. E adevărat că pentru unele articole de consum se recurge tot mai puțin la sticlă; în schimb ea a pătruns în multe alte domenii de utilizare.

Astăzi există, de exemplu; sticla „cu memorie”, sticla semiconductoră, sticla care participă la circuitele integrate. De scurt timp a apărut mătasea de sticlă: materia primă topită, cu o temperatură de 1 500—1 600°C, este presată prin duze extrem de mici și dă fire de zece ori mai subțiri decît firul de păr. Sub această formă sticla își pierde binecunoscuta și regretabila ei proprietate de a se sparge, lăstîndu-se chiar țesută. Perdelele confecționate din astfel de fire, viu colorate și neinflamabile, sînt ideale în locurile care reclamă măsuri deosebite de protecție împotriva incendiului.

În combinație cu rășina sintetică fibrele de sticlă capătă o rezistență la tracțiune care poate rivaliza cu a oțelului. În același timp, combinația este cu cîrca o treime mai ușoară decît oțelul, inatacabilă de acizi și baze, indiferent la temperaturile ridicate și scutită de... rugină.

Punctul slab al sticlei este fragilitatea ei, care îi împiedică utilizarea acolo unde ar avea de suportat sarcini mari. Cine și-ar putea închipui șine de cale ferată sau ciocane cu aburi din sticlă! Specialiștii au reușit totuși să avanseze și pe acest tărîm. Cea mai cunoscută realizare o constituie geamurile de automobil care și-au triplat rezistența în urma „întăririi” prin tratament termic. Astăzi se fabrică însă sticlă de trei ori mai rezistentă decît cea de mai sus, așadar de nouă ori mai rezistentă decît așchiza sticlei naturale.

Univers aflate la foarte mare depărtare de planeta noastră, a rezultat că în zonele respective s-au observat surse Roentgen discrete, plasate în afara planului Galaxiei. Numai două din aceste surse ar fi ceva mai puternice.

● Încă de la startul stației „Luna-17” și apoi în tot cursul funcționării active a lunamobilului aparatura radiometrică de la bordul acestuia a înregistrat o creștere considerabilă a fluxului de protoni, electroni și particule alfa în comparație cu valorile fluxului acestor particule în spațiul interplanetar. Aceste date sînt în deplină concordanță cu rezultatele măsurătorilor simultane executate de stația interplanetară „Venus-7” și cu observațiile de pe sol asupra activității solare.

Poșta medicului

CORCOVEANU I. DUMITRU — Tr. Severin: Nu știm dacă se mai poate face ceva la vârsta dv. Oricum, adresați-vă unui specialist logoped.

DARIA ANASIE — București: În primul rând, felicitări pentru vîrstă. Nu are prea mare importanță cum folosiți ceapa în cadrul tratamentului este bine s-o luați ca aperitiv.

N. PETRESCU — București: Repetați tratamentul care vi s-a recomandat. În plus: Naposim și vit. E 3 cpr. / zi în pauzele de 20 zile, între cure.

V. I. POPESCU — Timișoara: Revista noastră a publicat și va mai publica articole despre tehnicile Yoga. Sintem informați că încă în acest an vor apare două lucrări în care veți găsi exerciții practice.

B.P.GH. — Constanța: Faceți cîteva cure de Folcisteină conform indicațiilor din prospectul ce însoțește preparatul și Testolent, 1 fiolă la 25 zile în injecții intramusculare.

MONILIA — Arad: 1) Este bine să prezentați copilul dv. unui specialist în neuropsihiatrie infantilă. 2) Citiți răspunsul dat sub B. P. Gh. — Constanța.

A. B. MARIN — București: Urmați indicațiile date sub B. P. Gh. — Constanța. În plus, Tioridazin mitte 2-4 drajeuri (în funcție de efect) cu 2-3 ore înainte de momentul oportun.

H.D.O. — Babadag: 1) Este adevărat că „funcția creează și fortifică organele”, dar numai cînd funcțiile sînt folosite rațional și normal. 2) Vă recomandăm un tratament cu vit. B₁, Ser neurotonic și Fosfobion cîte 1 fiolă/zi, 10 zile lunar. În celelalte 20 zile, Naposim și vit. E 3 cpr. / zi. Tratamentul va fi continuat 5-6 luni.

V. S. H. REM. — Huși: Ne bucură că sfaturile noastre v-au ajutat. 1) Gerovitalul H₃ poate fi luat un timp nelimitat. S-ar putea ca efectele sale să se repercuteze pozitiv și asupra funcției sexuale. 2) Nu este contraindicat în sechelele de gușă. 3) Vit. E e bine s-o luați 10 zile lunar / zi în pauzele tratamentului de bază.

ELENA VIOLETA — Huși: Este vorba de o fragilitate capilară. Luați Tarosin 3 x 2 / zi asociat cu vit. PP 3 x 1/2 / zi — 20 zile lunar.

CRACIUNESCU ELENA — București: Ne pare bine că sfaturile noastre v-au ajutat. Analizele sînt în limite normale. Sînt speranțe să atingeți suta. Vă dorim sănătate.

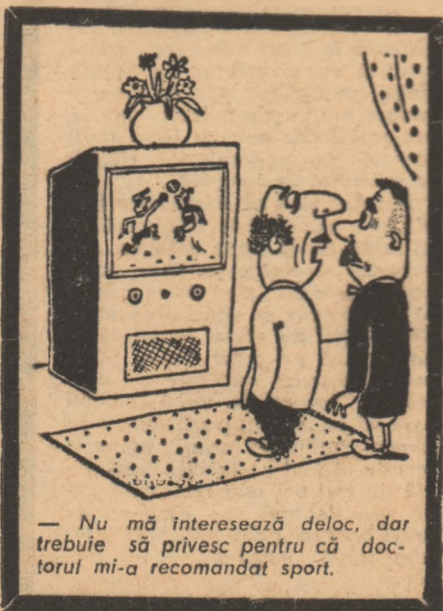
S. B. — Slatina: Din păcate, nu există asemenea specialiști. Adresați-vă unui endocrinolog sau (și) unui neuropsihiatru.

MIRON ENE — Sibiu: Căderea părului rămîne, practic, o problemă nerezolvată, cît nu i se cunoaște cauza. Transplantarea nu a intrat încă în arsenalul curent nici în alte țări. Vă recomandăm — dacă nu le-ați folosit — mijloacele „clasice”: lotiunea Gerovital H₃, Tonochin, Seborol, Romavit. Puteți obține astfel o temporizare a alopeciei.

NUCU F. — Predeal: Radiocopiile trebuie evitate pe cît posibil la această vîrstă, dar ele se pot face la nevoie și la o vîrstă „mai fragedă”. Nu va avea, sigur, nici o urmare.

EUGENIA PASCU — Caracal: Cauza seboreei nu e cunoscută, ca atare tratamentul nu poate fi decît paleativ. Folosiți pentru spălarea părului Bromocet (ca pe un șampon obișnuit). Faceți frecții cu Seborol la început în fiecare seară, apoi timp de 2-3 săptămîni la 2-3 zile. Evitați grăsimile, dulciurile, făinoasele, condimentele, cafeaua, alcoolul. După ameliorare folosiți lotiunea Gerovital H₃ și injecții cu Gerovital H₃ (conform indicațiilor din prospect).

DOREL — Constanța: Este nevoie de o simplă rețetă, dar medicamentul este importat.

— Nu mă interesează deloc, dar trebuie să privesc pentru că doctorul mi-a recomandat sport.

Momentul cel mai important în operațiile pe ochi este scoaterea pansamentului, cînd pacientul poate aprecia, cel dintîi, reușita intervenției. Fotografia a fost făcută la clinica oftalmologică a Institutului de medicină din Kulbișev.

CABINET MEDICAL

O problemă dificilă: stabilirea diagnosticului

Unul dintre corespondenții noștri ne-a comunicat un mare număr de diagnostice diferite, stabilite de către un tot atît de mare număr de medici care l-au consultat pe rînd, în legătură cu tulburările cardiace de care suferă. **Distonie neurovegetativă** pentru unul, **hipertroidie** pentru al doilea, **insuficiență coronariană** ori **tahicardie paroxistică** pentru ultimii doi medici consultați; pînă la urmă „majoritatea” a decis, pe baza unor examene într-adevăr concludente (electrocardiogramă, ortodiagramă, diferite probe de laborator etc.) că pacientul nostru suferă de o **miocardită cronică**.

De la distanță ne-a fost foarte greu să participăm și noi la acest colocviu medical, dar trebuie să spunem că afecțiunile inflamatorii ale mușchiului inimii prezintă adeseori reale dificultăți pentru stabilirea unui diagnostic precis, mai ales cînd cele două „Invelișuri” ale inimii — endocardul și pericardul — rămîn intacte.

O mare parte a afecțiunilor miocardice inflamatorii sînt — conform ultimelor cercetări — provocate de diferite virusuri, mai frecvent virusul gripal și, ceva mai rar, virusul mononucleozei infecțioase. Mult mai rar întîlnite sînt astăzi miocarditele provocate de rickettsii — și în primul rînd tifosul exantematic — care a provocat multe suferințe cardiace în timpul primului și celui de al doilea război mondial.

Ce-i drept, marea majoritate a miocarditelor face parte din grupa formelor **reumatice**. S-a demonstrat astfel că antigenii din grupa streptococilor hemolitici duc în asemenea cazuri la o reacție antigeni-anticorpi, care se dezvoltă în țesutul perivascular al miocardului. În funcție de frecvența diferitelor forme de miocardită provocate în special de inflamații reumatice și virotice ale miocardului, criteriile cele mai importante pentru stabilirea diagnosticului le constituie, din păcate, **senzațiile cardiace subiective**: palpitațiile, durerile precordiale și senzațiile de jenă respiratorie (dispnee).

Durerile acestor bolnavi se deosebesc radical de cele din insuficiența coronariană. Le întîlnim în special la bolnavii mai tineri. Cel mai sigur indiciu diagnostic pentru o miocardită rezultă însă din modificările electrocardiogrammei (EKG) și din suflurile sistolice, destul de frecvent auzite în aceste afecțiuni inflamatorii.

În compensație cu dificultățile diagnosticului, tratamentul miocarditelor a realizat însă în ultimele trei decenii progrese importante o dată cu descoperirea antibioticelor. Alegerea antibioticului se face pe cît posibil în raport cu sensibilitatea agentului patogen. În cazul unui proces acut se va administra un antibiotic cu spectru mai larg de tipul Eritromicinei, Solvocilinului sau Reverinului.

În tratamentul miocarditelor **microtice**, antibioticele sînt strict definite: aici se obțin rezultate bune mai ales cu Amfotericina B. Concomitent se aplică și un tratament antireumatic clasic cu: salicilat de sodiu, piramidon,

corticosteroizi (Prednison sau Prednisolon). Desigur că administrînd steroizii se au în vedere și cunoscutele efecte secundare ale preparatelor cortizonice: ulcer, hipertensiune arterială, fața „lunară”.

Regimul alimentar va fi hipocaloric și hipoclorurat. În majoritatea cazurilor sînt necesare sedativele, eventual și digitale.

În fine, în cazul unor complicații ale miocarditelor, sub formă de **tulburări de conducere**, tratamentul acestor complicații periculoase se va face cu bune rezultate prin aplicarea unui cardiostimulator electric.

Medicus

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

La o ceașcă de cafea...

— Am voie să beau măcar o ceașcă de cafea neagră pe zi? Este o întrebare pe care medicii o aud de foarte multe ori. Care este deci rolul cafelei în prescripțiile dietetice medicale, ținînd seama de caracteristicile ei chimice?

Amintim că primele prescripții medicale formulate atunci cînd cafeaua a început să pătrundă în Europa erau net defavorabile consumării acestei băuturi. În conform datelor oficiale, procentul de cafeină ar fi — raportat la principalele soiuri — de 100 mg/ceașcă pentru varietatea Arabica și de 250 mg pentru varietatea Robusta. În afara cafeinei, o altă substanță cu acțiune stimulentă conținută în cafea este acidul clorogenic. Existența, de asemenea, a unei cantități de lipide au făcut cafeaua răspunzătoare pentru un anumit grad de toxicitate. Ca substanțe minerale menționăm procentul destul de redus de sodiu, mai ales la varietatea Arabica, și dimpotrivă, un procent destul de ridicat de potasiu (de ordinul a 100 mg pentru fiecare ceașcă de cafea) la aceeași varietate. În schimb calciul și magneziul sînt în cantități infime, nedozabile. Fierul nu intră decît în proporții de ordinul microgramului. Din punct de vedere vitaminic, vitamina PP se găsește într-o cantitate de 1-2 mg la fiecare ceașcă de cafea.

Efectele cafelei asupra organismului constau în special într-o stimulare prin cafeină a diferitelor aparate organice — nervos, circulator, digestiv, renal. Se recomandă evitarea cafelei de către bolnavii coronarieni (angină pectorală), gutoși și hepatici, întrucît a fost dovedită acțiunea negativă a cafelei asupra metabolismului grăsimilor. Dimpotrivă, cafeaua este o băutură indicată, bine înțeleasă în cantități moderate, în stările de astenie, hipotensiune și în bradicardie.

Medicul interzice adeseori consumul cafelei; această ostracizare ar putea face loc unei atitudini mai indulgente, cu condiția unei distincții nete între varietățile Arabica și Robusta. De fapt cafeaua Arabica poate fi considerată ca fiind în mod natural pe jumătate decafeinizată.

În general, sfatul nostru este să nu depășim pe zi cantitatea conținută într-o ceașcă de cafea din varietatea Robusta sau în trei cești de cafea din varietatea Arabica și, de asemenea, să evitați a da cafea copiilor mici.

Dr. Valentina Goreliova

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap esc
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu.
esculap esculap esculap e
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap e

ORIENTĂRI NOI

Cura de somn în astm

Astmul este o boală alergică, caracterizată prin crize de dispnee expiratorie paroxistică, datorate unor cauze multiple. Una dintre aceste cauze este fără doar și poate neurastenia depresivă anxioasă. Majoritatea astmaticilor sînt mai sensibili la „stressurile” vieții (acestea se manifestă în mediul familial sau socio-profesional și în special în unele momente ale vieții: menopauza la femeie, iar la bărbați vîrsta de 60 de ani care coincide adesea cu pensionarea).

Odată apărute primele crize de astm, trebuie încercat a rupe acest cerc vicios prescriind neurosedative. Iar unul din mijloacele cele mai eficiente de a le administra constă în noul tratament prin **cura de somn**.

În general este bine să fie realizată cura de somn în mediu spitalicesc, izoland bolnavii — fie singuri, fie cîte doi — într-o cameră specială, iar prin bunăvoința personalului medico-sanitar să se creeze un climat de destindere necesar somnului bolnavilor. De cele mai multe ori, cura de somn durează o săptămîină, dar unele cure au fost prelungite timp de 34 de zile.

Somnul poate avea o durată variabilă, în raport cu bolnavii (în medie 14 ore pe zi). Acest somn artificial este obținut în primele cure cu o asociere de barbiturice, fenotiazine, Diazepam sau Haloperidol. Este preferată calea orală de administrare, în afară de cazul cînd o stare de „rău astmatic” necesită instituirea unei perfuzii intravenoase conținînd corticoizi și sedative.

Iată o schemă (bineînțeleasă nu rigidă) pentru administrarea medicamentelor în timpul curei de somn:

— la orele 7: deșteptarea, toaleta, micul dejun, prima priză de medicamente, apoi bolnavul se culcă în întineric;

— la orele 12: deșteptarea, dejunul, a doua priză de medicamente, bolnavii au o jumătate de oră pentru a se „dez-morți” înainte de a se culca din nou;

— la orele 18: deșteptarea, cina, a treia priză de medicamente și chiar o „recreare” înainte de culcare. În mod sistematic au fost asociate curei de somn antibiotice și expectorante bronșice și chiar corticoterapie — în eventualitatea unor manifestări astmatice. La toți bolnavii care au fost supuși acestui tratament, curele de somn s-au desfășurat în condiții optime, chiar la cei cu rău astmatic grav, la care firește s-au asociat și corticosteroizi pentru a se evita eventualitatea spasmului bronșic.

Rezultatele acestui nou tratament au fost în multe cazuri **foarte bune**, în sensul că crizele de astm au dispărut și auscultajia pulmonară a redevenit normală.

Cura de somn este deci utilă în tratamentul astmului, dar ea nu se adresează tuturor formelor de boală astmatică. Ea este justificată în cazul persoanelor în vîrstă de 50 de ani cu o suprainfecție bronșică, la care se pune în evidență un sindrom astenic depresiv-anxios, datorat împrejurărilor.

Ținînd seama de aceste criterii, cura de somn poate ajuta bolnavul de astm să treacă cu bine o situație dificilă pentru el.

D. I. Sovietov

COSTA RICA

Sărmana „Coastă bogată”

— Problemele țării noastre ca, de altfel, ale întregii Americi Centrale, încep într-o ceașcă de cafea, mi-a spus cu amară ironie José Figueres, președintele Republicii Costa Rica.

„Don Pepe”, cum îi spun familiar costaricanii, cunoaște, fără îndoielă, mai bine decât oricine aceste probleme. Mare plantator, industriaș, om politic cu un stagiul de 30 de ani, conducător al primului partid al țării: „Eliberarea națională”, José Figueres a fost ales anul trecut pentru a treia oară președinte al Republicii.

În traducere, Costa Rica înseamnă „Coastă bogată”. Așa au numit această parte a istmului care leagă America de Nord de America de Sud oamenii

puteau obține mărfuri europene. Prețul cafelei mai determină de altfel și acum nivelul nostru de trai. Direct sau indirect, toată populația țării — un milion șapte sute de mii de locuitori — e antrenată în producția și în exportul cafelei. Până și salariul meu de președinte depinde de prețurile acestui produs pe piața mondială. După cum vedeți, o ceașcă din această aromată băutură înseamnă mult pentru costarcani.

Deși populația se mai îndeletnicește și cu creșterea animalelor și prelucrarea lemnului, totuși pretutindeni pe Platoul central tonul îl dă cafeaua. În fiecare sătuleț, la marginea drumului se află o căsuță-depozit pe „picioare de găină”, cu jgheaburi de lemn. Prin

eurantă și sint pe cale de a fi electrice. Între „Vietnam” și „Cambodgia” va fi construit un pod...

Din păcate, în Costa Rica poziția capitalului străin este foarte puternică; acesta stăpânește viața economică fără nici o îngrădire realizând mari beneficii. Primul loc continuă să-l ocupe monopolul nordamerican „United Fruit Company”, care posedă 500.000 de hectare din cel mai bun pământ. Pe coasta atlantică a țării acționează compania bananelor „Standard Fruit”. Capitalul englez continuă să stăpânească căile ferate...

În fața clădirii Adunării legislative din centrul orașului San José se află un monument care înfățișează un toboșar cu o armă într-o mână și o făclie în cealaltă. Monumentul a fost ridicat în memoria eroului național Juan Santa Maria, metis analfabet, ucenic pietrar, care la 11 aprilie 1856 a săvârșit un act de vitejie în crinena bătălie purtată împotriva mercenarilor filibustier-ului nordamerican Walker, care încerca să transforme America Centrală într-o colonie a statelor sudice ale S.U.A. Toboșarul Santa Maria a incendiat casa în care se baricadaseră Walker și acoliții lui. Santa Maria a căzut eroic, dar a silit dușmanul să fugă. De atunci el a devenit pentru costarcani simbolul luptei pentru independența națională. Luptă care continuă și acum.

Uneori, Costa Rica e supranumită un Chile al Americii Centrale. Într-adevăr, la fel ca Chile, această țărișoară a fost multă vreme o originală oază de libertăți cetățenești în mijlocul unor regimuri militare dictatoriale. Costa Rica nu are armată, nici flotă, o mare parte din buget este alocată pentru învățământ.

Costa Rica este socotită o țară mică, deși teritoriul ei e mai mare decât suprafața unor state europene ca, de pildă, Danemarca, Elveția, Olanda sau Belgia. Dar importanța unui popor și a țării lui nu trebuie apreciată prin intermediul riglei de calcul. Deși mică, această frumoașă țară cu relief muntos, înveșmântată în verdele pădurilor și al plantațiilor, are o bogată cultură națională. Universitatea ei se bucură de un bun renume în tot continentul: pământul costarcan a dat scriitori de valoare. Deși mic, poporul acestei țări este un popor curajos, harnic și iubitor de libertate, vrednic de stimă.

V. Borovski

FRANȚA

Ofensiva zgirie-norilor

În ultimul timp, turiștii care vizitează pentru prima oară Parisul și se grăbesc să vadă Arcul de Triumf sau catedrala Notre Dame aud tot mai frecvent:

— Arcul și catedrala sint, evident, interesante. Dar n-ați vrea să vedeți „La Défense”? Orice s-ar spune, e orașul anului 2000.

Am mai vizitat această zonă și acum cinci ani. Pe atunci „La Défense” era o suburbie oarecare a Parisului, cu străzi înguste și case joase, Innegrite de fum — martori muți ai apărării pariziienilor împotriva invaziei din 1871 a armatelor prusace (de unde și numele pe care îl mai poartă și astăzi).

Un inginer amabil m-a însoțit atunci în vizită printr-un cartier în care se desfășurau vaste lucrări; se demolau case vechi și excavatoarele își înfigeau „colții” de oțel în moloz.

Și lată-mă din nou în aceeași zonă spre care duce o nouă linie de metro, utilată, spre deosebire de celelalte, după ultimul cuvânt al tehnicii. În toate stațiile vechiului metro parizian există controlori, mai cu seamă femei, care se desprind uneori fără plăcere de lectură sau împletit spre a perfora biletele. Pe linia „Charles de Gaulle” — „La Défense”, însă, există mașini de perforat. Automatele apucă biletele din mâinile călătorilor și, după ce se încredințează fulgerător că sint valabile, le „vizează”.

Din metro, escalatoarele îi duc apoi pe călători pînă în centrul aglomerației de zgirie-nori. Construcția citorva turnuri din beton, metal și sticlă a și fost terminată. Fiecare își are numele lui: „Aurora”, „Europa”, „Aquitania”. Alte câteva se află în plină construcție în așa fel că pînă în 1975, pe o suprafață de 130 hectare, se vor mai înălța încă 15 zgirie-nori.

Arhitecții au încercat să rezolve în această zonă într-o manieră nouă complicata problemă a circulației, despărțindu-i complet pe pietoni de automobile. Pentru pietoni se construiesc piste de beton terestre care fac legătura între toate clădirile; mașinile vor fi „alungate” în pasaje subterane.

Am cutreierat mult străzile, admirînd ultramodernul peisaj care nu amintește deloc de arhitectura tradițională a vechiului Paris. Pînă nu de mult arhitectura ținea întotdeauna seama de specificul capitalei franceze. Așezate într-o vilcea împrejmuțată de coline joase. În virtutea unei dispoziții, încă în vigoare, casele din centrul istoric al Parisului nu trebuie să fie mai înalte de 27 de metri, iar cele din orașul propriu-zis de 31 metri; numai în zonele de centură se admit clădiri de 37 de metri.

Aceste severe prevederi sint însă tot mai mult încălcate. „Ce să facem? întrebă ridicînd din umeri oamenii de afaceri. Cu cît prețul terenului e mai mare, cu atît mai înalte trebuie să fie clădirile”. Încît nu numai la periferie, ci chiar în oraș de-a lungul Senei, s-au aliniat, ca niște soldați la inspecție, nouă zgirie-nori. În scurt timp va lua ființă un ansamblu alcătuit din șaisprezece zgirie-nori. În centrul Parisului, pe Montparnasse, se construiește un edificiu de două sute de metri înălțime. Va fi cea mai înaltă clădire din Europa. În plus există și proiecte pentru construirea în centrul orașului a unor zgirie-nori de 230 sau chiar 250 metri.

La recenta conferință națională pentru problemele construcției de locuințe de la Issy-les-Moulineaux s-a relevat că pentru soluționarea problemei locuințelor în Franța trebuie construite cel puțin 600.000 de apartamente pe an. În același timp marile firme capitaliste „își pot permite, cum arată revista lunară „C'est Paris”, să înalte zgirie-nori care deformează tot mai mult, pe zi ce trece, aspectul Parisului”.

— Dar nu-i nimic rău în asta, afirmă unii. La timpul respectiv mulți s-au ridicat și împotriva construirii Turnului Eiffel, iar acum capitala franceză nu poate fi imaginată fără acest frumos turn dantelat. Se vor obișnui deci și cu zgirie-norii. Asta-i spiritul vremii...

Cu toate acestea, mulți pariziieni îndrăgostiți de Parisul „clasic” urmăresc fără prea mult entuziasm cum spre cerul capitalei se înalță mereu alte „fortărețe” ale monopolurilor.

V. Sedih

Un mijloc de protejare împotriva emanațiilor vulcanice.

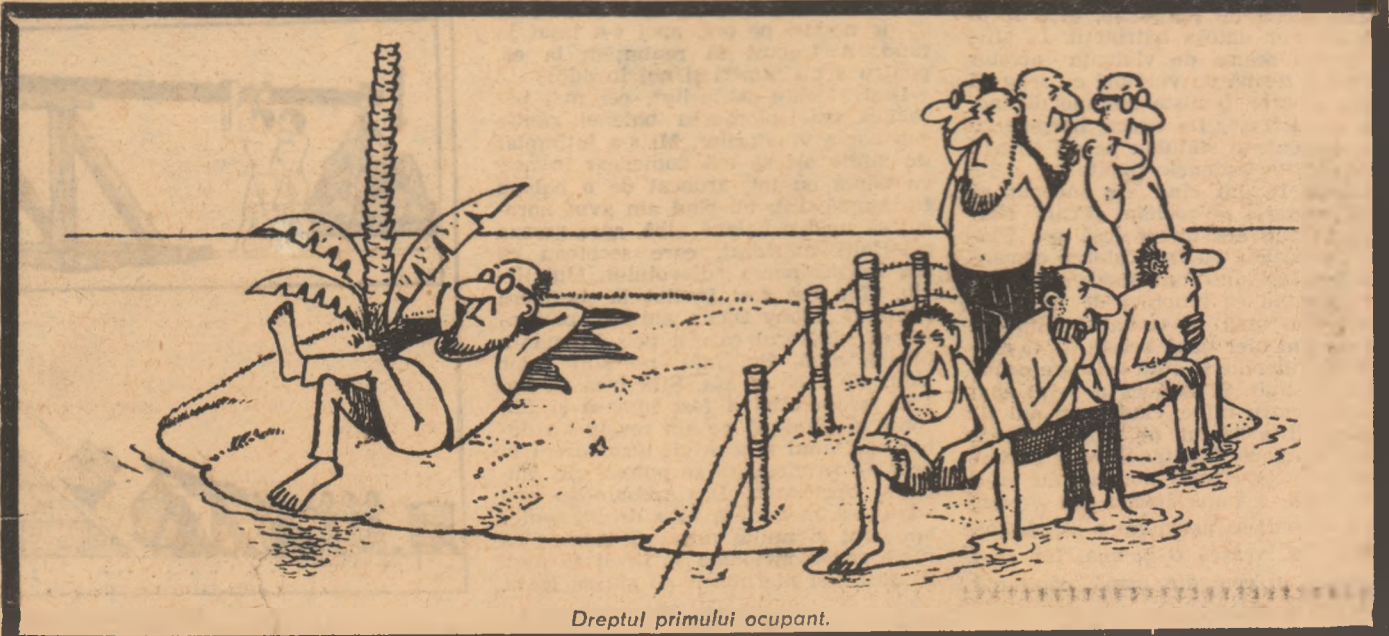
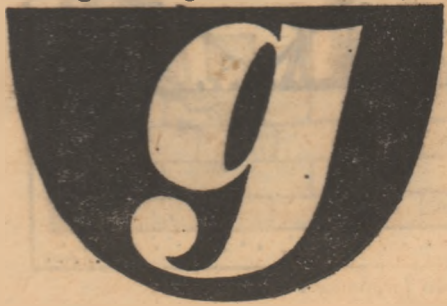
lui Columb, care au aruncat în 1502 ancora lângă actualul port Limon, în cursul celei de a patra călătorii spre „Lumea nouă”. Podoabele de aur ale căpeteniilor indiene au înflăcărat avida imaginație a conchistadorilor; aceste zorzoane sunătoare au dat însă nu numai numele țării, ci au devenit și cauza exterminării în masă a populației băștinașe. Încercînd să stoarcă tot aurul de la indieni, conchistadorii i-au trecut prin foc și sabie, i-au dus în colonii vecine ca sclavi și le-au dat copii ca hrană unor cîini special înfomețați. Foarte puțini indieni au scăpat de această cumplită soartă, ascunzîndu-se în jungla deasă.

— Ca o consecință a acestei situații, a continuat interlocutorul meu, „Coasta bogată” a trăit timp de trei secole într-o neagră mizerie. Spre deosebire de țările vecine, în Costa Rica n-a rămas aproape de loc mîină de lucru indiană, încît coloniștii europeni au trebuit să muncească singuri. Aceștia mai simțeau încă nevoia de mărfuri europene, dar pînă la mijlocul secolului trecut, cînd cafeaua le-a trezit interesul, n-aveau cu ce le cumpăra. Într-un scurt răstimp, însă, aromata cafea a devenit prima sursă de valută a Costa Ricăii, căci în schimbul ei se

aceste jgheaburi boabele de cafea se scurg în autocamioane și în care cu două roți, vopsite pestriț și trase de boi.

Am vizitat portul costarcan. Puntarenas de la Oceanul Pacific, unde sacii cu cafea se încarcă în cargouri. De fapt, în port există puține construcții. Nici în orașel nu prea e mare lucru de văzut, dar imediat ce ieși în afara lui ajungi în preajma unui foarte emoționant fenomen din această țară: o așezare alcătuită din căsuțe încropite din ce vrei și ce nu vrei. Așezarea se află lângă o fabrică de îngrășăminte, care fumează tot timpul și aparține unei firme a miliardarilor nordamericani Rockefeller. Acum patru ani, două sute de familii de muncitori fără case au ocupat o fișie de teren viran din proprietatea firmei și au construit niște case-colibe. Deși prigoniiți, arestați și supuși represaliilor, cei două sute de temerari s-au ținut cu dinții de pământul cîștigat și au rezistat. În amintirea acestei lupte dirze, așezarea a fost numită „Vietnam”. O altă porțiune vecină aflată de cealaltă parte a unui braț de mare, zmulă recent de alte cincizeci de familii de muncitori, a primit numele de „Cambodgia”. Acum drepturile locuitorilor celor două așezări sint recunoscute oficial, locuințele lor au apă

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Dreptul primului ocupant.

DIN POVESTIRILE UNUI HARPONIER

Se spune că am ucis-o pe Moby Dick

Ciți vinători de balene își mai amintesc de vremurile cind giganții oceanelor erau vânători de pe corăbii cu pinze? Extrem de puțini. Printre acești puțini supraviețuitori se află și canadianul Amos Smalley, azi în vîrstă de 90 de ani. Să ascultăm una din povestirile acestui fost harponier.

Urișele balene groenlandeze încearcă întotdeauna să scape de urmăritori plonjind sub banchize. Celelalte balene nu numai că nu se ascund, dar fac tot posibilul să înlăture, cu o lovitură puternică de coadă, tot ce le stă în cale. Cea mai periculoasă speță de balene este cașalotul alb. Acesta luptă împotriva urmăritorilor săi cu capul, cu coada, cu botul, cu tot corpul. Botu-i căscat e cît o casă, iar maxilarele-i puternice pot sfărîma bărcile ca pe niște coji de nucă. Ca să nu mai vorbim de coadă, cu care cașalotul poate mătura, într-o fracțiune de secundă, cîțiva oameni dintr-o barcă. Am văzut cu ochii mei harponieri aruncați așa în ocean. Oamenii se duceau la fund și numai șepcile se ridicau la suprafață, săltînd pe valuri. Conform tradiției, aceste șepci erau pescuite de cei rămași în viață și transmise familiei.

Cea mai periculoasă este însă balena cu pete albe. Nimeni nu știa ce erau aceste pete. Unii spuneau că ar fi ci-catrici lăsate de harpoane, alții socoteau că s-ar datora bătrîneții. În sfîrșit, ținînd seama de violența acestor balene, o seamă de vinători credeau că petele albe ar fi niște „semne distinctive de ucigaș”. De aceea harponierii cu experiență îl sfătuiău pe cei tineri: „Feriți-vă de balenele pătate!”

Aveam 15 ani cînd am început să învăț meseria pe goeleta „Pearl Nelson”. Curînd am trecut însă pe „Platina”, o goeletă cu trei catarge comandată de căpitanul Tom Mackensen. Am fost angajat ca timonier de rezervă, ceea ce însemna că urma să-l înlocuiesc pe timonier dacă acesta ar fi greșit ținta (timonierii erau cei care aruncau harponul). Și iată că a venit ziua fericită pentru mine, cînd harponul timonierului a trecut pe lângă balenă, căzînd în mare. Căpitanul mi-a poruncit să trec la cîrmă. Norocul nu mi-a suris, însă, o bună bucată de vreme, căci a trebuit să așteptăm o săptămînă pînă să se ivească o balenă. Iar cînd a apărut, în cele din urmă, căpitanul a răcnit la mine:

— Hai, puștiule, prinde-o, că de nu rămii lat pe punte!

De obicei, vînarea balenelor se făcea cu trei bărci. Din prima se lansa harponul, a doua urmărea balena, a treia pescuia oamenii căzuți în apă. Mă aflam deci în prima barcă. La un moment dat am observat însă că nu era vorba de balenă, ci de doi cașaloți. Pe al doilea îl zărisem destul de tîrziu. De cele mai multe ori barca harponierului se putea apropia de capul balenei la o distanță de numai cîțiva pași. Balena are ochii amplasați foarte jos și mai spre spate, încît nu vede barca din fața ei. Aveam însă de-a face cu două balene și o asemenea manevră ar fi fost periculoasă. Am hotărît deci să atac cașalotul din stînga. Imensul trup negru al cașalotului răsărea din apă la o depărtare de trei metri de barcă. M-am încordat ca un arc și am aruncat harponul. De harpon fusese fixat un material exploziv. După cîteva secunde am auzit bubuitul surd al exploziei. Harponul nimerise chiar în plămîni balenei!

Giganticul animal a făcut un salt în aer, cu botul larg deschis, apoi a căzut în apă și a început să se zbată furios. Și abia atunci am înțeles că a aruncat harponul și a nimeri ținta e o jucărie în comparație cu manevrele pe care trebuie să le faci cu barca spre a scăpa teafăr de furia unei balene în agonie.

Mai tîrziu am înțeles însă că și aceste manevre sînt un fleac pe lângă alte primejdii. Într-o zi mă aflam la postul meu din capul bărcii cînd, chiar în fața mea, la cîțiva pași, a răsărit din apă un bot larg deschis. Nu vedeam decât două șiruri de dinți imenși, lungi de peste 30 cm și cîntărind, fiecare, aproape un kilogram! Era o chestiune de viață și de moarte. Dar harponierul care vrea să trăiască trebuie să aibă reflexe rapide. Am aruncat harponul fulgerător și am avut norocul să nimeresc balena. Dar n-am avut parte de ea. Balenele au cîteva „stiluri” de a încerca să scape. Balena respectivă ne-a tîrît în larg cu o viteză de 25 de noduri pe oră, apoi s-a lăsat la fund. A trebuit să renunțăm la ea, pentru a nu nimeri și noi în adînc.

Dintre toate „stilurile”, cel mai periculos este plonjirea balenei rănite sub barca vînătorilor. Mă s-a întimplat de multe ori să mă pomenesc în aer, cu barca cu tot, aruncat de o balenă furibundă. Într-un rînd am avut norocul să ucid o balenă albă, spre groaza celorlalți marinari, care socoteau că era întrușiparea diavolului. Mai tîrziu, cînd am fost invitat la premiera filmului „Moby Dick”, am fost prezentat ca vînătorul care a ucis legendara balenă albă. Eu, însă, nu sînt deloc sigur că e chiar așa. Știu însă că balena aceea albă a fost imensă și frumoasă și că după ce am reușit s-o dobor căpitanul m-a privit tăcut drept în ochi. În privirea lui se puteau citi lauda și aprobarea. Dar trebuie să mai adaug că în cariera mea de harponier am avut și multe necazuri, pentru că n-am reușit niciodată să învăț să înot. Și de altfel nici acum nu știu să înot...

(După „Vokrug sveta”)

RELAXARE

Simboluri pentru turiști

„Să ne întărim sănătatea sub semnele Zodiacului!” Este o deviză care a fost adoptată nu de astrologi, ci de un numeros grup de amatori de excursii din Tallin. Evident, semnele Zodiacului n-au altă semnificație decît aceea de a face mai pitorească inițiativa unor membri ai Clubului turistic din Tallin. Clubul organizează excursii în fiecare lună; cei care au participat la o excursie în luna iulie, de pildă, capătă dreptul de a-și prinde de mîncă semnul respectiv al zodiacului, adică un leu, excursioniștii din octombrie arborează un scorpion, cei din iunie — un rac ș.a.m.d.

Oricine se poate înscrie la Clubul turistic din Tallin, indiferent de profesie, vîrstă, sex. Iarna, clubul organizează itinerare specifice anotimpului. În timpul verii excursiile sînt mai variate, incluzînd deplasări pe jos, cu bicicleta sau cu barca. Turiștii care, în cîțiva ani, izbutesc să participe la excursii organizate în toate cele douăsprezece luni ale anului devin deci posesori ai tuturor semnelor zodiacului.

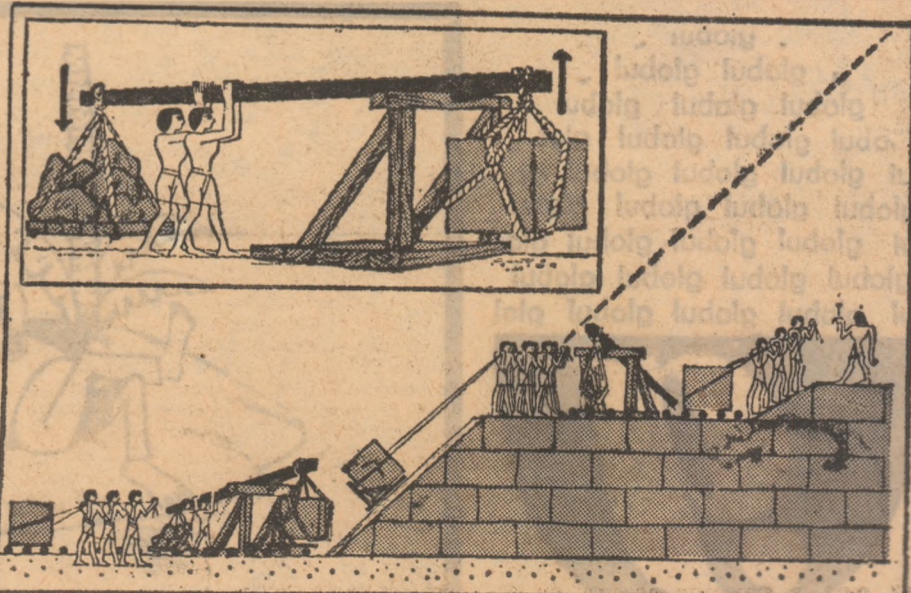
Fiecare excursionist are la club o cartotecă personală, care cuprinde isprăvile-i turistice. Cartoteca nr. 00001 a fost rezervată de la bun început unei cunoscute sportive din R.S.S. Estonă, Randmiaje.

VECHILE ENIGME

Cum au fost construite piramidele?

Intrebarea e veche și nouă toatădată, căci nu și-a aflat încă răspunsul. Într-adevăr, cum au reușit vechii egipteni, cu tehnica lor primitivă, să înalțe piramide care continuă să ne impresioneze și astăzi, în plin secol XX? S-a spus de multe ori — și în cele din urmă părerea a fost adoptată — că aceste grandioase monumente funerare ar fi fost ridicate de sute de mii de oameni care, la porunca faraonului, ciopleau și șlefuiău milioane de lespezi de piatră, pe care apoi, pe un plan înclinat, din ce în ce mai sus, le urcau pînă în virful piramidei. În felul acesta construcția unei piramide dura 20 de ani.

Un egiptolog amator, pe nume Olaf Tellefsen, socotește însă că pentru înălțarea unei piramide era nevoie de numai 3000 de oameni, care aveau însă la dispoziție niște mecanisme rudimentare din lemn, asemănătoare leagănelor cu care se distrează copiii. Aceste „balansoare” puteau ridica blocuri de piatră cu o greutate de 2,5 pînă la 7 tone. După ipoteza lui Tellefsen, ele erau confecționate astfel: o pîrghie de lemn cu o lungime de vreo 6 m se sprijinea pe o ramă, tot din lemn, cu o înălțime de aproximativ 1,80 m; de un capăt al balansoarului era fixată lespezea, de celălalt, o contragreutate calculată în așa fel, încît să ridice lespezea la nivelul necesar.

Utilaje folosite în vremea faraonilor?

„Să ne întărim sănătatea sub semnele Zodiacului!” Este o deviză care a fost adoptată nu de astrologi, ci de un numeros grup de amatori de excursii din Tallin. Evident, semnele Zodiacului n-au altă semnificație decît aceea de a face mai pitorească inițiativa unor membri ai Clubului turistic din Tallin. Clubul organizează excursii în fiecare lună; cei care au participat la o excursie în luna iulie, de pildă, capătă dreptul de a-și prinde de mîncă semnul respectiv al zodiacului, adică un leu, excursioniștii din octombrie arborează un scorpion, cei din iunie — un rac ș.a.m.d.

Tellefsen crede că vechii egipteni foloseau planurile înclinate numai la construcția piramidelor mici, cu o înălțime de cel mult 15 metri. El face următorul calcul. Pentru a ridica o lespeze de piatră la o înălțime mare e nevoie de un plan înclinat pe care o ascensiune verticală de circa 30 cm să fie egală cu o distanță orizontală de circa 3 m. Ceea ce ar însemna că pentru construcția „Marii piramide”, care are dimensiunile unui bloc cu 48 de etaje, ar fi fost nevoie de un plan înclinat de peste 1,5 km. Deci o construcție ce puțin la fel de impunătoare ca respectiva piramidă. De aceea Tellefsen socotește că „Marea piramidă” a fost înălțată cu ajutorul a sute de balansoare, instalate pe tot traseul dintre carierele de piatră și șantierul propriu-zis, ba chiar din loc în loc pe platforme amenajate de-a lungul pantelor piramidei. În felul acesta, așa cum se vede în desen, porțiunile de pantă serveau drept planuri înclinate parțiale. Ele erau unse cu grăsime, ca lespezile să alunece mai ușor.

B. Volski

APROPO DE UN PROVERB

Vitează și rezistență

Pare paradoxal, dar practica automobilistică a dovedit că în secolul vitezei proverbul „Încet, încet, departe ajungi” nu și-a pierdut de fel valabilitatea.

Mulți conducători auto se plîng de calitatea cauciucurilor care, de obicei, nu rezistă la mai mult de 40 000 de kilometri. Specialiștii au demonstrat, însă, că uzura accelerată a cauciucurilor se datorează vitezei excesive cu care circulă astăzi autovehiculele. Astfel, dacă la o viteză de 40 km pe oră rezistența cauciucurilor este cu 180 la sută mai mare decît norma admisă, la 100 km pe oră rezistența lor este de numai 40 la sută din normă, iar la 130 km pe oră e de 4 ori mai mică.

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ - SOVIETICE - BUCUREȘTI

Programul manifestărilor pe perioada 26 februarie—4 martie 1971

Vineri 26 februarie, ora 19 : Ciclul : „Un glorios jubileu — P.C.R. 50“ Simpozion : „Unitatea social-politică și coeziunea națiunii noastre socialiste“. Vor vorbi : prof. dr. docent Ion Ceterchi, vicepreședinte al Academiei de științe sociale și politice ; prof. dr. docent Ladislau Bányai, vicepreședinte al Academiei de științe sociale și politice ; Paul Schuster, vicepreședinte al Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană din R. S. România. Urmează filmul documentar „Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Satu Mare, Maramureș și Sălaj și un film artistic.

Simbătă 27 februarie, ora 19 : Ciclul : „Probleme contemporane ale educației“. In dezbateri : „Problemele interdisciplinare ale învățămîntului“. Vor vorbi : conf. univ. dr. George Văideanu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice, directorul Institutului de științe pedagogice ; Octavian Neamțu, doctor în filozofie. Urmează filmul documentar „Școala de la Meri“ și un film artistic.

Duminică 28 februarie, ora 10,30 : Ciclul : „Etică și juridic — convergențe actuale“. Discuție la masa rotundă : „Responsabilitate și indiferență în civilizația străzii“. Participă : dr. George Antoniu, judecător la Tribunalul Suprem ; conf. univ. dr. Mihai Golu ; conf. univ. Mircea Ștefan. Discuția va fi condusă de Serin Holban, ziarist. Urmează filmul documentar „Gara“ și un film artistic.

Ora 19 : Seară de evocare literară : Djambul Djabaev (cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la naștere). Va vorbi : prof. univ. Mihail Nevcov. Iși vor da concursul actorii : Daniela Anencov, Lia Șahighian, Gabriel Dănculescu și Emil Liptac. Urmează un film artistic.

Marți 2 martie, ora 19 : Ciclul : „Un glorios jubileu — P.C.R. 50“ Simpozion : „Programul partidului — programul nostru“. Vor vorbi : Octav Livezeanu, vicepreședinte al Institutului Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea ; prof. univ. dr. Vasile Nichita, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice ; conf. univ. dr. Ion Răvar, director general adjunct al Direcției Centrale de Statistică. Urmează un concert de muzică populară românească susținut de orchestra Radioteleviziunii.

Miercuri 3 martie, ora 19 : Ciclul : „Etica față în față cu civilizația“ Colocviu pe tema : „Familia contemporană — dileme și perspective“. Participă : Ionela Cornescu, judecător la Tribunalul Suprem ; prof. dr. docent Coman Petrescu ; conf. univ. dr. Bianca Bratu. Colocviul va fi condus de Maria Costache, redactor șef al revistei „Femeia“. Urmează filmul documentar „Cind bărbaii devin tați“ și un film artistic.

Joi 4 martie, ora 19 : Ciclul : „Relațiile publice între națiuni“. In dezbateri : „Contribuția României la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale“. Vor vorbi : Alecu Cosiță, vicepreședinte al Institutului Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea ; Gheorghe Mareu, director general adjunct al Institutului pentru studierea conjuncturii economice internaționale. Urmează filmul documentar „Tirgul internațional București“ și un film artistic.

PEȘTE CONGELAT

Peștele oceanic are o mare valoare nutritivă, fiind un component necesar în alimentația noastră.

Din pește congelat se poate pregăti o gamă largă de preparate culinare

RECOM

Diverse specii de pește congelat sînt puse în vânzare la toate magazinele „Alimentara“ și unitățile specializate din întreaga țară.

COMBINATUL INDUSTRIEI ALIMENTARE

GALAȚI

Oferă prin fabricile sale:

- Fabrica de conserve, legume și fructe — Tecuci
- Fabrica de paste și biscuiți „Dunăreana“ — Galați
- Industria laptelui, industria vinului și industria cărnii — Galați
- Fabrica de conserve de pește — Galați

SORTIMENTE VARIATE

- Conserve, legume și fructe, pastă de roșii și suc de roșii ;
- Paste făinoase și produse zaharoase ;
- Renumite vinuri roșii și albe din podgoriile „Dealul Bujorului“, „Ivești“, „Nicoresți“ etc. ;
- Săpunuri de toate calitățile și de mărimi diferite, începînd de la 40 de grame ;
- Conserve de pește de apă dulce și oceanic.

Întilniri cu diavolul

(Urmare din pagina 4-a)

pe pîiele Africii de Nord. Acum, însă, numai nomazii danakili din triunghiul Afar mai cutează să vină în acest loc infernal — și numai pentru puțin timp — spre a extrage sare. Ca să se aperse de arșița soarelui, ei își înjghebează niște colibe din blocuri de sare, așa cum eschimoșii își construiesc igluri din zăpadă. În deșertul Danakil totul este ostil omului. Nu se vede urmă de viață. Încît nu-i de mirare că pînă în 1967, pînă la expediția noastră, nu exista nici măcar o hartă topografică

exactă a acestei zone. Pustiul e supranumit „tigaia diavolului“. El se află la o altitudine de 120 de metri. Privit din avion, pare un fund de mare secăt, ceea ce și este de fapt. De aceea în Afar pot fi urmărite în formă pură, ca să spun așa, procesele care se petrec în cursul fisurării fundului mării. Frecvențele cutremure sînt înăbușite de grosimea cupolei de sare, încît nu mai prezintă nici o primăjdie. Cu alte cuvinte, avem de-a face cu un laborator ideal. Evident, dacă ignorăm clima.

Termometrul arăta obișnuit 50 grade

la umbră ; singura umbră era, de altfel, dată de trupurile noastre. Într-o zi ne aflam lîngă o falie îngustă și ne întrebam dacă puterile aveau să ne ajute s-o înconjurăm sau trebuia să apelăm la elicopter. Aerul încins deforma perspectiva, distanțele deveneau înșelătoare. Îmi amintesc că ne-am îndreptat spre o proeminență întunecată : voiam să-i stabilim originea — „oceanică“ sau „continentală“. Proeminența se deslușea cu ochiul liber. Am plecat la drum în zori, fără să luăm hrană cu noi pentru că pe o asemenea arșiță fiecare kilogram pe umeri își tripla greutatea. Aveam numai trei litri de apă pentru toți trei, ceea ce ar

fi adus la disperare pe orice încercat călător al deșertului. Dar lungul nostru antrenament ne ajuta să ne lipsim mult timp de apă.

Speram să ajungem la destinație spre seară, dar drumul ne-a luat două zile. Oboseala ne-a fost însă răsplătită cînd ne-am apropiat de proeminență și am strigat cu toții : „Ura-a !“ Dacă n-ar fi trebuit să ne economisim forțele pentru drumul de întoarcere, am fi început sigur să dansăm de bucurie. Ni se confirmase ipoteza că piatra era de origine oceanică.

Un as în avanpremieră

În curând, campionatul mondial de hochei — adevărat spectacol de gală pentru închiderea stagiunii sporturilor de iarnă — ne va țintui în fața televizoarelor, făcându-ne să uităm de casă și de masă. Printre siluetele îngroșate de voluminosul echipament protector al jucătorilor puternici, iuți, ageri la trup și la minte, îi vom urmări, de bună seamă, pe Anatoli Firsov, produs de rasă al hocheiului sovietic, minutor de înaltă clasă al crosei. Dar până atunci, să aflăm câte ceva despre el, să vedem ce face, ce gîndește.

— Îmi amintesc perfect de primii mei pași pe gheață. Aveam 6 ani și mergeam încă la grădiniță. Jucam o curte contra alteia. Pe urmă o stradă contra alteia. Și, bine înțeles, nu lipseam de la nici un meci al celor mari. În cartierul nostru moscovit Bogorodski (de unde-i de loc și Lev Iașin), stadionul era la o zvirlitură de băț de casă. Treptat am început să mă „infiltriez” și la antrenamentele hocheiștilor, sorbind cu nesăț tot ce vedeam. Am debutat în echipa de copii a uzinei „Kransii Bogatir”, apoi am fost luat la „Spartak”. Eram atît de avid de joc, încît îmi amintesc că recurgeam la procedee nu tocmai cinșite. Duminicile jucam așa: dimineața pentru „Spartak” la prînz pentru „Krasnii Bogatir”, iar după amiază pentru un mai știu ce alt club. Îmi trăgeam căciulița de lînă peste sprincene ca să nu fiu recunoscut de vreun antrenor sau spectator și demascat...
— Cu ce ochi priveau părinții dv. pasiunea pentru hochei?

„Spartak”) a știut să se mobilizeze și să învingă. În ce privește transferul meu, îmi amintesc de un amănunt pitoresc. Primul lucru pe care mi l-a spus Anatoli Tarasov, antrenorul echipei TSKA, cînd m-a luat în primire, a fost că sint... prea slab. Doamne, ce extenuante, ce ucigătoare mi-au părut antrenamentele de vară la clubul militar! Mi-au curs șapte rînduri de sudori, și totuși peste un an cîntăream cu cinci kilograme mai mult. Erau cinci kilograme de mușchi.

— Ce credeți despre suporteri?

— Sint de mai multe feluri. Îmi plac cei care înțeleg jocul, care gustă spectacolul de hochei ca pe un spectacol de teatru. Un astfel de iubitor al sportului, susținîndu-și echipa, știe în același timp să recunoască și calitățile adversarului. Mă indispuce în schimb tipul de supporter — din păcate, destul de răspîndit — care coboară sportul la un nivel primitiv: „Aștia sint ai noștri, ăia dușmanii” și își rupe gîtlejul asmuțîndu-i pe jucători unii împo-

Un joc bărbătesc și frumos.

— Am crescut fără tată, care a murit pe front. Iar bieteii mame i-am pricinuit destule necazuri. Odată, cînd am venit acasă cu capul spart, mi-a luat patinele. Pînă la urmă mi le-a dat ea, dar cicatricea de pe frunte o mai am și azi.

— Care-i meciul cel mai memorabil, golul cel mai memorabil din cariera dv.?

— Meciul cel mai memorabil... sint două. Primul — cu echipa Canadei la campionatul mondial din 1967. Atunci am marcat și cel mai memorabil gol al meu. Eram conduși cu 0:1 și nu reușeam deloc să străpungem apărarea canadienilor. La un moment dat am primit pucul și am pornit în cursă pe extrema stîngă, dorind să pătrund în centru și să ajung la poartă. Dar centrul era deja acoperit. Fundașii canadieni m-au silit să mă retrag spre mantinelă opusă, din dreapta. Simțeam că nu mai am putere, că mă sufoc. Și chiar la mantinelă, fără să mă mai uit ce fac, am trimis pucul pe sus spre poartă și... am dat să trec peste gard, ca să fiu schimbat. Dar numai ce am ridicat piciorul și am simțit că cineva mă trage înapoi. Neînțelegînd ce se petrece, am vrut să mă descotorosesc de (credeam eu) adversar. Dar în clipa aceea mi-a ajuns, în fine, la ureche cuvîntul „gol!” pe care un coechipier mi-l rîcnea să-și spargă pieptul, nu alta. Ce se întîmplase? După aruncarea mea, pucul s-a ridicat în aer și, contopindu-se cu fondul tribunelor, a zburat drept în poartă, spre stupefacția lui Martin care n-a apucat să-l vadă. Famosul portar canadian a tresărit numai cînd pucul s-a lovit în spatele lui de bara metalică. După aceea și eu și mulți alții am încercat să repetăm aruncarea, dar fără succes. Probabil că asta se întîmplă numai o dată în viață.

Al doilea meci memorabil e mai recent: întîlnirea TSKA — Spartak pentru Cupa campionilor europeni. Deși a trecut prin momente critice, echipa mea TSKA (la care m-am transferat de un număr de ani, despărțîndu-mă cu inima grea de fostul meu club

triva celorlalți. Nu-mi plac fluierăturile, huiduielile. Și cred că nu numai mie, ci tuturor hocheiștilor.

— De ce purtași numai nr. 11? E o superstiție?

— Cînd am venit la „Spartak”, mi s-a dat acest număr. Iar cînd am trecut la militarii și s-au împărțit tricourile, am rugat să mi se dea tot numărul 11. Nimeni n-a avut ceva împotriva, deși se pare că l-am luat altcuiva. Așa se face că joc numai cu doi de unu pe spate. Nu e superstiție, ci mai degrabă obișnuință.

— Numiți-i pe cel mai bun portar, cel mai bun fundaș și cel mai bun atacant din ultimii zece ani.

— Konovalenko, Sologubov, Tumba. Bineînțeles, nu i-am avut în vedere pe profesioniști.

— De ce vă place hocheiul?

— Fiindcă este un sport bărbătesc și frumos. Îmi placea și mai mult pînă a nu se introduce jocul în forță pe tot terenul. Azi în hochei combinațiile sint mai puține și duritățile mai multe.

— Cum îl vedeți evoluînd?

— Sper că va fi și mai rapid, și mai „inteligent”.

— Ce calități prețuiți la un sportiv?

— Bărbăția, perseverența, amorul propriu.

Reporter

MODA

Un fel de aforisme

Fiecare femeie trebuie să aibă stilul ei, care poate să nu fie destul de frumos sau original, dar nu trebuie să fie niciodată caraghios.

Puține femei își pot îngădui să-și reinnoiască complet garderoba ori de cîte ori se schimbă moda. „Și nici nu-i nevoie — obișnuia să spună geniala croitoreasă Gabrielle Chanel, a

edrei moarte a lăsat un mare gol în creația vestimentară. Căci rochiile noi, care se schimbă mereu, nu sint mai importante decît însăși femeia”. Dealtmînteri Coco Chanel a fost un exemplu de fidelitate față de principiile și stilul ei în materie vestimentară. În permanentele pendulări de la o extremă la alta ale modei, ea a cultivat aceeași temă cu variațiuni, care se poate rezuma prin punerea în valoare a feminității.

Rochia are valoare numai atunci cînd înfrumusează femeia. O rochie nu poate exista prin sine, nefiind artă abstractă și nici arhitectură. Oricît ar fi de frumoasă, în ultimă instanță ceea ce contează este femeia și ceea ce o prinde sau nu.

(După „Jurnal mod”)

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva din enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv.; mai ales dacă ea este de interes general.

— Care este actuala monedă a Etiopiei?

Emilian Telozan
Str. Narcisor nr. 6
Lugoj

R

— Actuala monedă națională a Etiopiei este dolarul etiopian, egal cu 100 de cenți.

I

— Aș dori să știu cite ceva despre guma de mestecat.

Alex. Bădiță
Str. Maior Coravu nr. 10
București

R

— Guma de mestecat obișnuită se extrage din latexul arborelui sapotilier care este apoi parfumat, colorat și comercializat sub cele mai diverse forme. Recent, un stomatolog din Göttingen a realizat un nou „preparat masticabil pentru îngrijirea și ocrotirea danturii”. După cum se afirmă, testele făcute în cadrul clinicii de stomatologie din același oraș dovedesc că noul tip de gumă de mestecat asigură în numai 15 minute o curățenie perfectă a danturii „cum nu este posibil cu ajutorul pastei și periuței de dinți”.

Este o afirmație pe care, deocamdată cel puțin, trebuie totuși s-o luăm sub beneficiu de inventar.

I

— M-ar interesa originea cuvintelor: orchestră, metronom, orgă, simfonie și virtuos.

Virgil Ioanide
Slobozia — Ialomița

R

— Sint de fapt mai multe întrebări, dar cum comportă răspunsuri scurte, iată-le:

Orchestra — vine din grecescul orkeisthai = a dansa. În teatrul antic grec porțiunea cuprinsă între scenă și spectatori unde evolua corul se numea orkestra. Ulterior a fost numit așa în teatru spațiul cuprins între scenă și public unde se aflau muzicanții.

Metronom — din grecescul metron = măsură și nomos = linie. Instrument inventat de Maelzel și destinat să indice diferitele viteze ale mișcării muzicale.

Orgă — din latinescul organum care înseamnă instrument (muzical), orgă hidrolică.

Simfonie — provine din latinescul symphonia care, la rîndul lui, vine din grecescul sun = cu și phone = sunet.

Virtuos — din italianescul virtuoso: cel care are un talent deosebit în executarea unei lucrări muzicale. Se poate aplica, însă în orice artă.

I

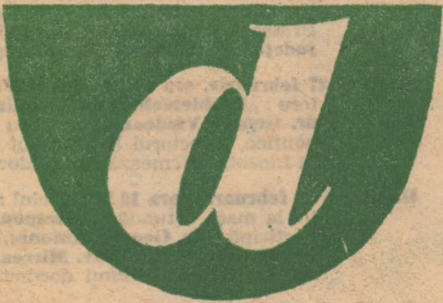
— Napoleon II n-a existat?

C. Gherasim
Str. Craiovei Bl. 50, et. 8, ap. 40
Pitești

R

— Ba da. Napoleon II (1811—1832) a fost fiul lui Napoleon I și al Mariei Luisa. Proclamat la naștere rege al Romei și recunoscut ca împărat de adunările legislative cu prilejul celei de a

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo.
og dialog dialog dialog o
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog. di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialk

doua abdicări a lui Napoleon I (23 iunie 1815), el n-a domnit nici o zi și s-a petrecut toată viața la castelul Schönbrunn, pe lângă împăratul Francisc al II-lea al Austriei (tatăl mamei sale), sub numele de ducele de Reichstadt.

COSMETICĂ

ABC-ul frumuseții

O seamă de gospodine sint cuprinse de furia curățeniei numai înainte de sărbători, răsturnînd atunci casa cu susul în jos. Dar în restul anului suportă dezordinea cu multă seninătate. Asemenea „harnice de ocazie” există, din păcate, și în materie de grijă pentru curățenia corporală. Și nu puține dintre ele sint tinere. U-

aele consideră, de pildă, că e suficient să-și schimbe lenjeria o dată pe săptămînă, altele amină baia sau îngrijirea tenului numai pentru ocaziile deosebite, ca o petrecere, un spectacol, o întîlnire. Se mai întîmplă, de asemenea, uneori ca necazurile, dezamăgirile în dragoste, insuccesele etc. să atragă după sine neglijarea aspectului exterior. Este însă o dublă eroare, pentru că exact atunci avem nevoie să arătăm mai bine, să nu ne considerăm chiar noi definitiv învinse.

O dată cu drepturile pe care le capătă cu vîrstă, tinerii preiau și anumite obligații, printre care și aceea a sănătății. A înfățișării lor, pe care trebuie să o întrefînă prin măsuri profilactice. Fiecare trebuie să-și ordoneze singur viața, ordinea, acuratețea fiind garanția unei munci eficiente, incununate de succes și a unei conviețuirii armonioase între oameni.

Grija pentru corp face parte integrantă din acest capitol. Este o obligație care nu trebuie privită ca un rău necesar, ci ca o preocupare a cărei împlinire e datorie față de societate. Cerințele igienice au crescut, relațiile dintre principiul curățeniei, măsurile de prevenire a bolilor și absența de lucru sint tot mai numeroase și mai interdependente. Cine-i tinăr vrea să fie și frumos. Dar frumusețea fără sănătate, curățenie, naturaleză, nu se poate. Cine-i tinăr vrea să fie și modern. Mai poate rămîne, însă, atunci în urmă în ce privește grija pentru curățenia corpului?

Mijlocul cosmetic cel mai ieftin și mai important pentru un tinăr este apa rece. Întregul lui corp are zilnic nevoie de ea. Chiar și acolo unde nu există baie, un lighean mare îl poate ajuta să nu se abată de la această regulă. Fricțiunile cu apă rece sau clătirea cu apă rece după o baie caldă sint ideale pentru călirea trupului și menținerea unui ten neted și frumos. Forma cea mai eficientă, dușul, este bine suportată de toți tinerii fără excepție, evident, după o obișnuire treptată.

Să nu uităm că lenjeria din fire sintetice trebuie spălată foarte des. De asemenea trebuie spălat după fiecare meci sau antrenament tricoul de sport.

Nu mai cine-i foarte curat poate radia acea prospețime tinerească atît de plăcută și de atrăgătoare.

A. Mehelk